

Externe Veiligheidsbeleid

Hellendoorn: dynamisch en veilig

Gemeente Hellendoorn

5 januari 2007
Definitief rapport
9R9286

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

HASKONING NEDERLAND B.V.
VESTIGING ENSCHEDE

Colosseum 3
Postbus 26
7500 AA Enschede
+31 (0)53 483 01 20 Telefoon
+31 (0)53 432 27 85 Fax
info@enschede.royalhaskoning.com E-mail
www.royalhaskoning.com Internet
Arnhem 09122561 KvK

Documenttitel Externe Veiligheidsbeleid
Hellendoorn: dynamisch en veilig
Verkorte documenttitel Externe veiligheidsbeleid gemeente
Status Definitief rapport
Datum 5 januari 2007
Projectnaam EV-beleid gemeente Hellendoorn
Projectnummer 9R9286
Opdrachtgever Gemeente Hellendoorn
Referentie 9R9286//R001/EARE/RAKLE/Ensc

Auteur(s) E. Arends / J.W. Hoezen
Collegiale toets
Datum/paraaf .....
Vrijgegeven door
Datum/paraaf .....

SAMENVATTING

Aanleiding

De gemeente Hellendoorn wil haar burgers een veilige leefomgeving bieden. In die zin draagt zij een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om die verantwoordelijkheid in te vullen heeft de gemeente Hellendoorn een externe veiligheidsbeleid geformuleerd.

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's op de omgeving die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor bij risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen.

De normen voor externe veiligheid zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving en beleidsnota's, onder andere in het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi). Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid.

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om duidelijk te maken welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Hellendoorn aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's om dient te worden gegaan. Dit betekent dat onder meer invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen.

Risicosituatie gemeente Hellendoorn

De gemeente Hellendoorn kent voor wat betreft risicobronnen:

- Een drietal CPR 15-2 opslagen (opslagen met meer dan 10 ton aan gevaarlijke stoffen). Deze opslagen geven op dit moment geen plaatsgebonden risico knelpunten of overschrijding van de oriënterende waarde. Deze PR-contouren blijven binnen de inrichtingsgrenzen.
- Een ammoniakkoelinstallatie. Het bedrijf (IJSfabriek Ola productie B.V.) met deze installatie ligt nabij een woongebied en het invloedsgebied van de installatie ligt ook voor een groot deel over dit gebied. Dit vormt een aandachtspunt voor de verantwoording van het groepsrisico. Omdat het echter een bestaande situatie betreft hoeft hier wettelijk gezien niets aan te gebeuren. De gemeente heeft zelf al wel de nodige actie ondernomen om dit risico te beheersen in de vorm van intensieve aandacht van de brandweer en handhaving voor dit bedrijf. Daarnaast zal er een rampenbestrijdingsplan voor dit bedrijf worden opgesteld.
- Een zevental LPG Tankstations. Een aantal van deze stations (te weten: Shell aan de Rijssensestraat en Rijnsburger aan de Smidsweg) dient te verdwijnen voor oktober 2007 (urgente sanering die reeds in gang gezet is), of voor eind 2010 (niet-urgente sanering), anderen (vier bedrijven) kunnen blijven omdat geen wettelijke normen overschreden worden. Een enkel LPG-station dient te verdwijnen i.v.m. de aanleg van de nieuwe rijksweg, met bijbehorend tunneltracé (te weten: Argos, Grotestraat).

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg. Hierbij bestaan geen risicovolle aandachts- of knelpunten.

Na sanering van de LPG-tankstations resteren geen knelpunten vanuit het plaatsgebonden risico. Wel dient aandacht aan de mogelijkheid van vestiging van

objecten binnen de resterende PR 10^{-6} contouren besteed te worden om nieuwe saneringssituaties te voorkomen.

Uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities gemeente Hellendoorn

De gemeente Hellendoorn streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Daartoe conformeert de gemeente Hellendoorn zich aan haar wettelijke verplichtingen. Daar waar de gemeente als bevoegd gezag een beoordelingsvrijheid heeft, maakt zij in dit beleidsdocument keuzes op het gebied van externe veiligheid. Die keuzes hebben de vorm van algemene uitgangspunten en gebiedsgerichte ambities.

Algemene uitgangspunten:

1. Wij leggen de focus op 'dynamisch en veilig', dat wil zeggen wel ruimte voor het ontwikkelen van bedrijvigheid, maar alleen indien veiligheid gewaarborgd kan worden. Wij zijn terughoudend ten aanzien van zwaardere en risicovolle bedrijvigheid.
2. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheiden we drie gebiedstypen: woongebieden, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
3. In woongebieden willen we dat het bijzonder veilig is. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
4. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteren we een enigszins minder streng veiligheidsregime en is de komst van inrichtingen met een geringe risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk.
5. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteden we veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
6. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid van een calamiteit betrokken.

Gebiedsgerichte ambities

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend ambitieniveau op het gebied van externe veiligheidsniveau na te streven.

1. Woongebied

- In woongebieden worden geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
- Kwetsbare objecten mogen (ook in nieuwe situaties) niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen (wettelijk eis). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen.
- Toename van het groepsrisico door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is onder voorwaarden wel toegestaan, mits:
  - Invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
  - De oriënterende waarde voor het groepsrisico in deze situaties niet wordt overschreden (oriënterende waarde wordt als grenswaarde beschouwd). Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

2. Bedrijventerreinen

- Binnen een PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven. Hiervan kan worden afgeweken als is gebleken dat de PR 10^{-6} contour na het nemen van bronmaatregelen niet verder kan worden gereduceerd. Een grotere contour is alleen dan te accepteren, indien deze contour uitsluitend een gebied inneemt waarbinnen geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd mogen worden.
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico voor bestaande situaties wordt onder voorwaarden geaccepteerd (o.a. maximale opvulling tot aan oriënterende waarde).
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd.
- Op het industrieterrein 't Lochter worden in het Bestemmingsplan locaties aangewezen waar nieuwvestiging van kwetsbare objecten en risicovolle objecten is toegestaan. Voor kwetsbare objecten betreft dit met name de zichtlocatie van 't Lochter III en rondom de auto- en woonboulevard van 't Lochter II. Voor de risicovolle objecten zal er binnen het project 't Lochter III een nader gebied in de zuidoostelijke hoek van het terrein worden afgebakend.

3. Landelijk gebied

- Binnen een bestaande PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven, daarbij zijn uitzonderingen onder voorwaarden mogelijk.
- Een toename van het groepsrisico voor bestaande situaties wordt onder voorwaarden geaccepteerd (o.a. maximale opvulling tot aan oriënterende waarde).
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd.

Uitgangspunten en ambities worden in hoofdstuk 4 nader uitgewerkt.

Realisatie van uitgangspunten en ambities

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Hellendoorn zal het gewenste veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van thematische taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Hellendoorn moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat volgt uit wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities.

INHOUDSOPGAVE

	Blz.	
1	INLEIDING	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Aanpak	2
1.4	Leeswijzer	3
2	GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID	4
2.1	Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?	4
2.2	Begrippen in het externe veiligheidsbeleid	4
2.3	Landelijke normen voor risico	5
2.4	Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid	6
3	RISICOPROFIEL GEMEENTE HELLENDOORN	8
3.1	Risicobronnen	8
3.2	Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief	10
3.3	Indeling in typen gebieden	11
3.4	Taakuitvoering afstemming en samenwerking	11
4	VISIE EN AMBITIE GEMEENTE HELLENDOORN	13
4.1	Visie op externe veiligheid	13
4.2	Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid	13
4.3	Externe veiligheidsambities gemeente Hellendoorn	14
4.4	Effectbenadering	16
4.5	Risicocommunicatie	17
5	UITVOERING	18
5.1	Van ambities naar acties	18
5.2	Uitvoeringsprogramma externe veiligheid	19
5.2.1	Incidentele en structurele taken	19
5.2.2	Risico-inventarisatie en risicosignalering	20
5.2.3	Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden	20
5.2.4	Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten	21

BIJLAGEN:

1. Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving
2. Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid
3. Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief
4. Uitvoeringsprogramma
5. Gehanteerde begrippen en afkortingen
6. Drempelwaardenlijst IPO-VNG

1 INLEIDING

1.1 Aanleiding

Een aantal rampen met gevaarlijke stoffen in binnen- en buitenland heeft aangetoond dat een maatschappij zonder risico's niet bestaat. Deze incidenten onderstrepen ook het belang om de risico's tot op zekere hoogte te beheersen. Vanuit dit besef is 'externe veiligheid' een belangrijk landelijk thema geworden.

Beleid en wet- en regelgeving rondom externe veiligheid (EV) hebben de afgelopen jaren een sterke ontwikkeling doorgemaakt. Hoewel alle nieuwe ontwikkelingen nog niet geheel uitgekristalliseerd zijn, is duidelijk dat gemeenten voor een belangrijke opgave staan.

Wat is externe veiligheid?

Bepaalde maatschappelijke activiteiten brengen risico's op zware ongevallen met mogelijk grote gevolgen voor de omgeving met zich mee. Externe veiligheid richt zich op het beheersen van deze risico's. Het gaat daarbij om de productie, opslag en gebruik van gevaarlijke stoffen (bijv. vuurwerk, LPG en munitie) en het transport van gevaarlijke stoffen over weg, water en spoor en door buisleidingen. Dergelijke activiteiten leggen beperkingen op aan de omgeving, doordat veiligheidsafstanden tussen risicovolle activiteiten en bijvoorbeeld woningen nodig zijn. Aan de andere kant is het rijksbeleid er op gericht de schaarse ruimte zo efficiënt mogelijk te benutten. Het ruimtelijk beleid en het externe veiligheidsbeleid moeten dus goed worden afgestemd.

Toepassing van landelijk EV-beleid en wet- en regelgeving vraagt om kennis, capaciteit, vaardigheden en niet in de laatste plaats om integraal werken: weinig andere onderwerpen brengen (met name) de disciplines milieu en ruimte zo dicht bij elkaar als het onderwerp externe veiligheid. Uitvoering van EV-taken vraagt om professionele inbreng van de afdelingen ruimtelijke ordening, milieu, brandweer, verkeer & vervoer, communicatie, economische zaken, grondgebied, openbare orde & veiligheid.

Door risico's tijdig te identificeren, maatregelen ten aanzien van de risicobronnen te treffen en voldoende afstand tussen risicobronnen en burgers te creëren, kan de veiligheid worden verhoogd. Absolute veiligheid kan echter nimmer worden gegarandeerd. Om in staat te zijn risico's tijdig te identificeren, dient geïnvesteerd te worden in kennisvergarig en -uitwisseling binnen de gemeentelijke organisatie. Om voldoende afstand te creëren tussen risicobronnen en burgers dienen duidelijke keuzes te worden gemaakt omtrent de locaties van ondermeer woningen, scholen, winkels, kantoren en recreatie in relatie tot risicovolle vormen van bedrijvigheid en transport.

Niet onvermeld mag blijven het Meerjarenprogramma Externe Veiligheid Overijssel (MEVO)2007-2010. Dit MEVO subsidieert de totstandkoming van gemeentelijk EV-beleid en heeft de gemeente Hellendoorn een helpende hand geboden bij de realisatie van dit beleidsplan.

1.2 Doelstelling

Doel van het externe veiligheidsbeleid is om een toetsingskader te hebben dat duidelijk maakt welke externe veiligheidsrisico's in de gemeente Hellendoorn aanwezig zijn en hoe met deze en toekomstige risico's dient te worden omgegaan. Het toetsingskader voorkomt afwegingen en besluiten op ad hok basis en brengt consistentie door heldere uitgangspunten en reële ambities. De gemeente neemt bij besluiten in het kader van

vergunningverlening en ruimtelijke ordening het in dit document weergegeven externe veiligheidsbeleid in acht. De uitgangspunten uit deze visie worden verder toegepast bij alle gemeentelijke activiteiten en ontwikkelingen waarbinnen externe veiligheid een rol speelt (o.a. vergunningverlening en handhaving, routing gevaarlijke stoffen, ruimtelijk beleid, rampenbestrijding en risicocommunicatie).

De gemeente streeft naar een beheersbare externe veiligheidssituatie, waarbij:

1. De externe veiligheid risico's binnen de gemeente goed in beeld zijn gebracht en ambtenaren en bestuurders zich bewust zijn van de aanwezige risico's.
2. Een zorgvuldige afweging plaatsvindt tussen nut en noodzaak van nieuwe ontwikkelingen en hun gevolgen voor externe veiligheid.
3. Door middel van beleidsuitvoering en handhaving wordt gezorgd voor de beheersbaarheid en bestrijdbaarheid van bestaande en toekomstige EV risico's.
4. Communicatie met de burger plaatsvindt over de aanwezige risico's en de te volgen gedragsrichtlijn in geval bij een calamiteit.

1.3 Aanpak

Voor de wijze van totstandkoming van het EV-beleidsplan is gekozen voor:

- Vroege en tussentijdse bestuurlijke betrokkenheid – te vormen beleid kan alleen rekenen op bestuurlijke acceptatie als de betreffende bestuurders de te volgen koers (blijven) onderschrijven. In de startbijeenkomst is het bestuur (verantwoordelijk wethouder) aanwezig.
- Een multidisciplinaire gemeentelijke aanpak – zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau is vanuit verschillende disciplines een wezenlijke bijdrage aan het beleidspan geleverd. Het betreft concreet de afdelingen die zich bezig houden met milieu (Team Vergunningen), ruimtelijke ordening (Team Ruimtelijke Ontwikkeling), economische zaken en de gemeentelijke brandweer.
- Breed draagvlak - door te werken met een werkgroep die niet alleen multidisciplinair is maar waarin ook de mensen zitten 'die het moeten doen' mag het EV-beleid rekenen op voldoende draagvlak. Intern draagvlak is gezocht in de vertegenwoordiging van het Team Vergunningen, Team Ruimtelijke Ontwikkeling en de gemeentelijke brandweer. Het Team Ruimtelijk Ontwikkeling is vertegenwoordigd door een medewerker "Ruimtelijke Ordening" en een medewerker "Economische Zaken". De interne vertegenwoordigers koppelen de belangrijkste keuzes weer terug naar de betreffende afdelingen. Extern draagvlak is in het bijzonder gezocht bij de regionale brandweer die gevraagd is het concept beleid te becommentariëren. Ook partijen die invloed hebben op de uitvoerbaarheid van het EV-plan of geconfronteerd worden met de uitvoering van het EV-plan (zoals provincie, hulpdiensten, buurgemeenten) worden betrokken.
- De stappen die zijn gezet laten zich in het kort als volgt omschrijven:
  1. startbijeenkomst met bestuur;
  2. inventarisatie;
  3. interviews taakuitoefening;
  4. beleidsvorming;
  5. taakstelling;
  6. B&W besluit;
  7. inspraak;
  8. vaststelling raad.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 bevat een algemene introductie op het begrip externe veiligheid en biedt inzicht in zowel de wettelijke als de wenselijke onderdelen van externe veiligheidsbeleid. In hoofdstuk 3 wordt specifiek ingegaan op de aard en omvang van de externe veiligheidsproblematiek binnen de gemeentegrenzen van Hellendoorn. Hoofdstuk 4 bevat de gemeentelijke doelstellingen en ambities op het gebied van externe veiligheid. Tot slot wordt in hoofdstuk 5 ingegaan op de wijze waarop de in hoofdstuk 4 beschreven ambities kunnen worden gerealiseerd.

2 GEMEENTE EN EXTERNE VEILIGHEID

2.1 Waarop is het externe veiligheidsbeleid gericht?

Bij externe veiligheid gaat het om de risico's die samenhangen met het produceren, verwerken, opslaan en vervoeren van gevaarlijke stoffen. Deze risico's doen zich zowel voor rondom risicovolle inrichtingen als rondom transportassen en buisleidingen waarover c.q. waardoor gevaarlijke stoffen worden vervoerd.

Door te investeren in veiligheidsmaatregelen, het aantal risicobronnen te beperken en de inrichting van de omgeving van risicobronnen aan te passen, wordt de veiligheid zo groot mogelijk gemaakt. Het volledig wegnemen van alle veiligheidsrisico's is echter niet betaalbaar, niet praktisch uitvoerbaar en botst met het optimaal benutten van de beschikbare ruimte.

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en de kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De onderlinge samenhang van de gemaakte afwegingen van verschillende taakvelden is hierbij van cruciaal belang. Hiertoe is een overkoepelend en samenhangend kader noodzakelijk, waarin het externe veiligheidsbeleid voorziet.

2.2 Begrippen in het externe veiligheidsbeleid

De mate van risico is afhankelijk van twee aspecten, namelijk de kans op en het mogelijke effect van een ongeval. Onder de kans verstaan we de mogelijkheid dat zich een situatie voordoet waarbij in bijvoorbeeld een opslag van gevaarlijke stoffen een grote brand ontstaat. Aan de hand van ervaringscijfers en modellen is het mogelijk om een dergelijke kans te berekenen. Onder de effecten verstaan we binnen de externe veiligheidswetgeving uitsluitend het aantal *dodelijke* slachtoffers van een ongeval, bijvoorbeeld het aantal personen dat bij een grote brand in een opslag van gevaarlijke stoffen wordt blootgesteld aan dodelijke concentraties van gevaarlijke dampen. Dat daarnaast ook een groot aantal gewonden kunnen vallen wordt in de risiconorm niet meegenomen. Uiteraard is dit aantal gewonden voor de hulpdiensten (bijvoorbeeld brandweer, ambulancediensten, etc.) wél erg relevant. In Nederland worden twee maten gehanteerd voor het risico, namelijk het plaatsgebonden risico en het groepsrisico.

Plaatsgebonden risico (PR)

Bij het plaatsgebonden risico (PR) gaat het om de kans per jaar dat een (denkbeeldig) persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen als deze persoon zich onafgebroken en onbeschermd in de nabijheid van een risicovolle inrichting of transport-as bevindt. Het plaatsgebonden risico wordt weergegeven als een contour rondom de risicovolle inrichting of de transport-as.

Groepsrisico (GR)

Het groepsrisico (GR) is de cumulatieve kans dat een (werkelijk aanwezige) groep van 10, 100 of 1000 personen overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval met gevaarlijke stoffen. Het groepsrisico wordt weergegeven als een grafiek met het aantal personen op de horizontale as en de cumulatieve kans op overlijden op de verticale as.

2.3 Landelijke normen voor risico

Vanuit het besef dat er altijd veiligheidsrisico's zullen bestaan, maar dat er wel een norm gesteld moet worden voor de grootte van de risico's, heeft de Rijksoverheid grens-, richt- en oriënterende waarden gesteld. De normen voor de toegestane risico's als gevolg van ongevallen met gevaarlijke stoffen zijn vastgelegd in landelijke wet- en regelgeving¹.

Plaatsgebonden risico (PR)

De normering voor het plaatsgebonden risico is afhankelijk van de aard van het te beschermen object. Hierbij wordt in wet- en regelgeving onderscheid gemaakt tussen kwetsbare objecten en beperkt kwetsbare objecten. De norm voor kwetsbare objecten (zoals woningen, ziekenhuizen e.d.) is een grenswaarde (waaraan moet worden voldaan). De norm voor beperkt kwetsbare objecten (zoals kleinere kantoorgebouwen of bedrijfsgebouwen) is een richtwaarde (waaraan zoveel mogelijk moet worden voldaan).

Grenswaarde en richtwaarde

De grenswaarde voor het plaatsgebonden risico voor kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.
De richtwaarde voor het plaatsgebonden risico voor beperkt kwetsbare objecten is 10^{-6} per jaar.

Dus: de kans dat een (denkbeeldig) persoon, die zich een jaar lang permanent op de betreffende plek bevindt (de plek waarvoor het risico is uitgerekend) dodelijk verongelukt door een bedrijfs- of transportongeval, mag niet groter zijn dan eens in het miljoen jaar (dat is 10^{-6} per jaar).

Groepsrisico (GR)

Voor het groepsrisico is een oriënterende waarde vastgelegd. Dit houdt in dat hier gemotiveerd van kan worden afgeweken. Elke verandering is gebonden aan een verantwoordingsplicht. De oriënterende waarde voor het groepsrisico voor stationaire inrichtingen is hieronder weergegeven.

¹ Zoals het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en de Circulaire RisicoNormering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (dit is de voorloper van een mogelijk nieuw te ontwikkelen wettelijk besluit transport gevaarlijke stoffen) normen voor het plaatsgebonden en groepsrisico geeft.

Oriënterende waarde

De kans op een ongeval met 10 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-5} per jaar
De kans op een ongeval met 100 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-7} per jaar
De kans op een ongeval met 1000 of meer dodelijke slachtoffers is ten hoogste 10^{-9} per jaar

Dus: Hoe groter de potentiële omvang van de ramp hoe strenger de oriënterende waarde. Immers, een ongeval met 100 doden leidt tot meer ontwrichting, leed en emoties, dan een ongeval met tien dodelijke slachtoffers. Dit is naar normering vertaald door aan de kans op een ramp met 100 doden een grens te stellen die een factor honderd lager ligt dan voor een ramp met tien doden. Dus voor 10 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tienduizend jaar (10^{-5}), voor 100 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de tien miljoen jaar (10^{-7}) en voor 1000 dodelijke slachtoffers is de oriënterende waarde eens in de miljard jaar (10^{-9}).

Kanttekeningen bij de normen voor risico's

De normen voor risico's sluiten lang niet altijd aan bij de wijze waarop burgers risico's beleven. Zo is de kans op een dodelijk verkeersongeluk voor de gemiddelde burger veel groter dan de kans om slachtoffer te worden van ramp met gevaarlijke stoffen. Toch achten veel burgers de risico's van het verkeer acceptabeler. Bovendien zijn veel risico's niet of nauwelijks te berekenen omdat er onvoldoende ervaringsgegevens beschikbaar zijn.

Beoordeling effecten

Zoals hierboven aangegeven wordt in de risiconormering alleen gekeken naar het directe aantal dodelijke slachtoffers. Ook als wordt voldaan aan de landelijke normen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico kan een calamiteit nog altijd zeer veel gewonden en zieken tot gevolg hebben. Daarom is het van belang om naast aandacht voor de risico's ook de mogelijke effecten te beschouwen, zodat ook de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van deze effecten aan bod komen.

Effectbenadering

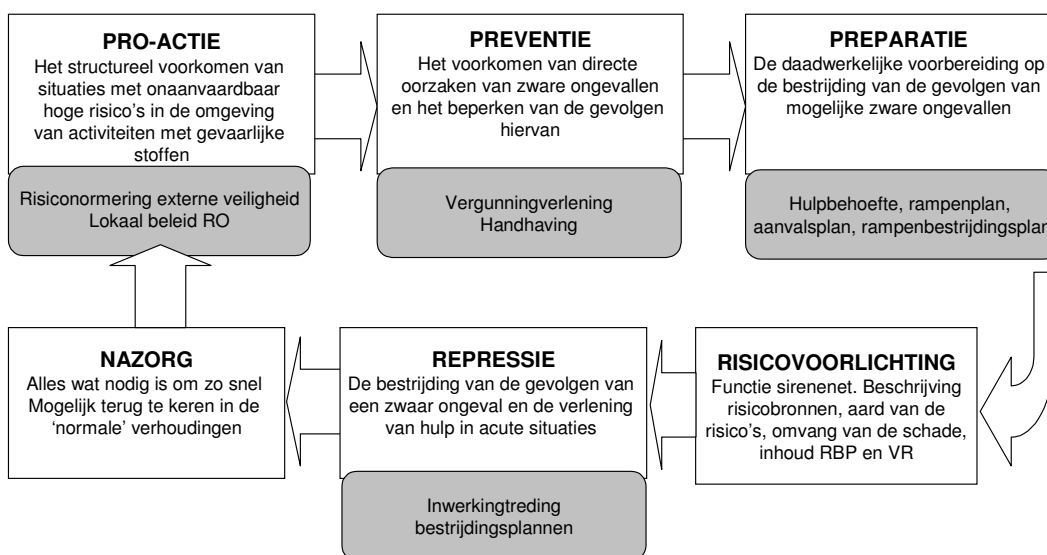
Effectbenadering heeft ten doel om de als gevolg van een calamiteit te verwachten effecten in kaart te brengen en zodanig maatregelen te treffen dat deze effecten beheersbaar en bestrijdbaar zijn.

2.4 Invulling geven aan het externe veiligheidsbeleid

Bij het vaststellen van het eigen gemeentelijk externe veiligheidsbeleid zijn een aantal wetten en regels van belang, deze zijn in bijlage 1 gepresenteerd. Invulling geven aan deze wettelijke verplichtingen vormt een belangrijk onderdeel van het gemeentelijke externe veiligheidsbeleid. Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is in bijlage 2 weergegeven welke gemeentelijke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn.

Waar wettelijke verplichtingen ophouden ontstaat een gebied waarbinnen de gemeente voor wenselijke ontwikkelingen kan kiezen. Het kader hiervoor vormt het externe veiligheidsbeleid. Te denken valt hierbij aan keuzes rond de oriënterende waarde van het groepsrisico en rond richtwaarden voor het plaatsgebonden risico bij beperkt kwetsbare objecten. Bij deze keuzes is de gemeente gehouden tot degelijke motiveringen en communicatie aan haar burgers.

Ook dient de gemeente Hellendoorn in acht te nemen dat de gemeentelijke externe veiligheidstaken onderdeel zijn van de zogenaamde veiligheidsketen. In figuur 1 is in de veiligheidsketen weergegeven hoe de rampenbestrijding en de voorbereiding daarop is georganiseerd en wat de relatie is met de gemeentelijke externe veiligheidstaken. Het externe veiligheidsbeleid van de gemeente Hellendoorn richt zich hoofdzakelijk op de eerste vier schakels in de veiligheidsketen (van pro-actie tot en met risicovoorlichting).

Figuur 1: Veiligheidsketen

3 RISCOPROFIEL GEMEENTE HELLENDOORN

Zonder vertrekpunt is de route naar een gewenste bestemming niet uit te stippelen. Vanuit die logica is het voor het formuleren van passende gebiedsgerichte EV-uitgangspunten en –ambities dan ook een voorwaarde om inzicht te hebben in:

- Huidige risicobronnen – welke risicovolle inrichtingen, transport-assen en buisleidingen bevinden zich op het grondgebied van de gemeente en met welke risicocontouren, invloedsgebieden dan wel effectafstanden wordt daarbij gerekend? Wat is de relatie tot (beperkt) kwetsbare objecten?
- Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief – wat is de huidige ligging van diverse gebieden in de gemeente (wonen, werken, recreëren, etc.) en wat zijn de toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen voor deze gebieden? Zijn er EV knelpunten dan wel aandachtspunten vanuit deze ontwikkelingen in bijvoorbeeld grensgebieden tussen wonen en werken of in ongewenste bestemmingen in afzonderlijke gebieden?
- Gebiedstyperingen – op basis van de beschrijving en ligging van de risicobronnen, bedrijventerreinen, woongebieden, etc. is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling te maken in gebieden waarvoor het wenselijk is om een verschillend veiligheidsniveau na te streven.
- EV taakuitvoering en werkprocessen – hoe is het gesteld met het huidige kennisniveau, de uitvoering en borging van EV-taken, alsmede de interne en externe afstemming en samenwerking door en tussen de verschillende gemeentelijke afdelingen?

Onderstaand wordt ingegaan op de genoemde aspecten van de gemeente Hellendoorn als basis voor de geformuleerde uitgangspunten en gekozen ambities in het volgende hoofdstuk.

3.1 Risicobronnen

Risicobronnen bestaan uit risicovolle inrichtingen en transport-assen en buisleidingen voor het vervoer van gevaarlijke stoffen. Onderstaand worden deze risicobronnen voor de gemeente Hellendoorn beschreven. Op de signaleringskaart in bijlage 3 is een overzicht van de risicobronnen opgenomen

Stationaire bronnen: inrichtingen

BEVI en drempelwaardenlijst

Het Besluit externe veiligheid inrichtingen heeft betrekking op een aantal nader omschreven inrichtingen namelijk op BRZO bedrijven², LPG-tankstations, bedrijven met een ammoniak koelinstallatie (> 400 kg), bedrijven met een opslag voor gevaarlijke stoffen van meer dan 10 ton (zogenaamde CPR 15-2 bedrijven) en

---

²BRZO bedrijven zijn bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen. Het BRZO stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Dergelijke bedrijven dienen onder meer over een veiligheidsbeleid en een veiligheidsbeheerssysteem beschikken.

spoorwegemplacements die zijn aangewezen, door de minister, voor het rangeren van gevaarlijke stoffen. Door middel van een ministeriële aanwijzing kunnen in de toekomst ook andere categorieën van bedrijven onder de werkingssfeer van het BEVI gebracht worden. Deze categorieën bedrijven zullen waarschijnlijk afkomstig zijn van de zogenaamde drempelwaardenlijst³. Om een volledig beeld te verkrijgen van risicobronnen kiest de gemeente Hellendoorn ervoor om zowel de bedrijven die nu onder het BEVI als de drempelwaardenlijst bedrijven te inventariseren.

De gemeente Hellendoorn heeft de volgende risicobronnen die onder het BEVI vallen op haar grondgebied:

- Een drietal CPR 15-2 opslagen (opslagen met meer dan 10 ton aan gevaarlijke stoffen). Deze opslagen geven op dit moment geen plaatsgebonden risico knelpunten of overschrijdingen van de oriënterende waarde. De PR-contouren blijven binnen de inrichtingsgrenzen.
- Een ammoniakkoelinstallatie. Het bedrijf (IJSfabriek Ola productie B.V.) met deze installatie ligt nabij een woongebied en het invloedsgebied van de installatie ligt ook voor een groot deel over dit gebied. Dit vormt een aandachtspunt voor de verantwoording van het groepsrisico. Omdat het echter een bestaande situatie betreft hoeft hier wettelijk gezien niets aan te gebeuren. De gemeente heeft zelf al wel de nodige actie ondernomen om dit risico te beheersen in de vorm van intensieve aandacht van de brandweer en handhaving voor dit bedrijf. Daarnaast zal er een rampenbestrijdingsplan voor dit bedrijf worden opgesteld.
- Een zevental LPG Tankstations. Een aantal van deze stations (te weten: Shell, Rijssensestraat, Rijnsburger, Smidsweg) dient te verdwijnen voor oktober 2007 (urgente sanering die reeds in gang gezet is), of voor eind 2010 (niet-urgente sanering), anderen (vier bedrijven) kunnen blijven omdat geen wettelijke normen overschreden worden. Een enkel LPG-station dient te verdwijnen i.v.m. de aanleg van de nieuwe rijksweg, met bijbehorend tunneltracé (te weten: Argos, Grotestraat).

Na sanering van de LPG-tankstations resteren geen knelpunten vanuit het plaatsgebonden risico. Wel dient aandacht aan de mogelijkheid van vestiging van objecten binnen de resterende PR 10⁻⁶ contouren besteed te worden om nieuwe saneringssituaties te voorkomen.

Bij de risicobronnen die vermeld zijn op de drempelwaardenlijst³ gaat het bij de gemeente Hellendoorn om een tweetal propaantanks, twee aardgasontvangststations, de opslag van (mest)stoffen (mogelijk een stofexplosiegevaar) en twee maal een inrichting waar grote hoeveelheden kunststoffen met toevoegingen worden opgeslagen. Deze inrichtingen verdienen blijvende aandacht maar leveren nu geen knelpunten op. Op de signaleringskaart zijn de risicobronnen aangegeven.

---

³ De drempelwaardenlijst (Leidraad Risico Inventarisatie, augustus 2006) is een lijst met categorieën van bedrijven die in principe een externe veiligheidsrisico zouden kunnen veroorzaken. Voor elke categorie is een drempel opgenomen, die bepaalt of een bedrijf wel of niet risicovol is. De drempelwaardenlijst wordt gebruikt om te bepalen of een bedrijf opgenomen dient te worden in een landelijk register, het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS)

Vervoer van gevaarlijke stoffen

Het vervoer van gevaarlijke stoffen binnen de gemeente vindt plaats over de weg en het spoor. De gemeente heeft een routing voor het vervoer van gevaarlijke stoffen vastgesteld en tevens ontheffingsroutes bepaald (zie bijlage 3).

Op basis van recent onderzoek door Verkeer & Waterstaat⁴ blijkt dat voor wat betreft het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg en spoor in de gemeente Hellendoorn op dit moment en in de toekomst (2010) geen aandachts- c.q. knelpunten bestaan met betrekking tot plaatsgebonden risico en groepsrisico. Bij de aanleg van de tunnel voor de N35 en spoorlijn door Nijverdal wordt expliciet aandacht aan de externe veiligheidssituatie besteed; hier zijn geen knelpunten te verwachten.

Buisleidingen

Binnen de gemeente bevinden zich een aantal hoge druk aardgasleidingen. Deze leidingen lopen voornamelijk door het buitengebied. Er doen zich geen plaatsgebonden of groepsrisico knelpunten voor.

Ten aanzien van de risicobronnen kan geconcludeerd worden dat zich na de sanering van LPG tankstations die reeds in gang gezet is, geen knelpuntsituaties voordoen. De omvang van de externe veiligheidsproblematiek is beperkt. Slechts één bedrijf springt er voor wat betreft risico's uit en dat is IJsfabriek Ola Productie b.v. in Hellendoorn. Dit als gevolg van de binnen het bedrijf aanwezige ammoniakkoeling. Van dit bedrijf zijn de risico's bekend en de gemeente heeft zich hier terdege op mogelijke calamiteiten voorbereid.

3.2 Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

De gemeente Hellendoorn kenmerkt zich door een afwisselend landschap met veel natuur en recreatie. In de gemeente zijn enkele bedrijventerreinen gelegen van grotere omvang met relatief grote bedrijven. Daarnaast liggen verspreid bij de diverse kernen risicovolle bedrijven op kleinere bedrijventerreinen of in landelijk gebied. Voor de ontwikkeling van de gemeente Hellendoorn gelden de volgende uitgangspunten (bron: Strategische visie gemeente Hellendoorn, 2005).

Grote ruimtelijke ontwikkelingen die aan de orde zijn in de gemeente Hellendoorn zijn de herinrichting van het centrum en de aanleg van een tunneltracé voor de N35 en de spoorlijn Almelo - Zwolle.

In de gemeente Hellendoorn wordt geen grote groei van de industrie verwacht. Dit is ook niet waar de gemeente primair op gericht is mede gezien de beperkte omvang van de bedrijventerreinen en de verwachte toekomstige uitbreidingen. De gemeente richt zich vooral op sectoren en bedrijven die relatief weinig ruimte vergen. De terugloop van werkgelegenheid in het landelijke gebied wil de gemeente opvangen door het stimuleren van bedrijvigheid in voormalige agrarische gebouwen (VAB).

De gemeente is terughoudend ten aanzien van 'zwaardere' bedrijvigheid en bedrijven met een groot externe veiligheidsrisico, waarbij wel opgemerkt dient te worden dat de

---

⁴ Veilig op Weg (ANKER-onderzoek), Ministerie van Verkeer en Waterstaat/Transport en Luchtvaart; deel 2 Inventarisatie van EV-risico's bij het vervoer van gevaarlijke stoffen, November 2005.

toekomstige ontwikkelingen van Koninklijke Ten Cate op het bedrijventerrein in Noord Nijverdal zeker wel gewenst zijn (Masterplan KTC Nijverdal). Hier zijn met Ten Cate reeds randvoorwaarden afgesproken ten aanzien van de externe veiligheidsrisico's. Over het algemeen kan gesteld worden dat de gemeente Hellendoorn zich richt op een goed leef- en woonklimaat en een dynamische en veilige gemeente wil zijn.

Het ruimtelijk ontwikkelingsperspectief (toekomstige woonwijken en bedrijventerreinen) is opgenomen op de signaleringskaart (zie bijlage 3).

Er zijn geen problemen wat betreft externe veiligheid te verwachten naar aanleiding van de te verwachten ruimtelijke ontwikkelingen indien voldoende rekening wordt gehouden met de externe veiligheidsproblematiek. Hoofdstuk 4 laat zien hoe de gemeente wil omgaan met externe veiligheid in verschillende situaties.

3.3 Indeling in typen gebieden

Op basis van de aard en ligging van de risicobronnen is vanuit het perspectief van externe veiligheid een indeling gemaakt in gebieden waarvoor het wenselijk kan zijn om een verschillend veiligheidsniveau na te streven. Het gaat om de volgende typering van gebieden:

1. Woongebieden:
  - Gebieden met als voornaamste bestemming wonen.
2. Bedrijventerreinen:
  - Gebieden met als voornaamste bestemming bedrijvigheid (werken).
3. Landelijk gebied:
  - Gebieden met als voornaamste bestemming buitengebied, landelijk gebied of recreatiegebied.

In hoofdstuk 4 wordt na het vaststellen van een aantal uitgangspunten per gebied een ambitieniveau voor de mate van externe veiligheid uitgewerkt. Op de signaleringskaart in bijlage 3 zijn de woongebieden en bedrijventerrein aangegeven.

3.4 Taakuitvoering afstemming en samenwerking

De externe veiligheidstaken ter voorkoming of beheersing van risico's die ontstaan bij het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen over weg, water, spoor en door buisleidingen worden bepaald door wat de wet en het gemeentelijk beleid voorschrijven. Voorgeschreven externe veiligheidstaken moeten door de gemeente effectief (de juiste taken doen) en efficiënt (de juiste taken goed doen) worden uitgevoerd. In die zin dragen de resultaten van een onderzoek naar de huidige taakuitvoering, afstemming en samenwerking bij de gemeente bij aan het risicoprofiel.

Er is bekend wat er binnen de gemeente aan risicobronnen aanwezig is. Actualisering van bestemmingsplannen loopt. Dat geldt tevens voor de milieuvergunningen. Veel EV-taken worden op dit moment uitgevoerd door het team vergunningen en liggen daar bij één persoon. Bij deze persoon is ook de meeste kennis op dit gebied aanwezig; Het risico hiervan is dat bij afwezigheid of ziekte van deze persoon er geen back-up, ten aanzien van EV kennis, binnen de organisatie aanwezig is. Enige

bewustzijnsvermeerdering op gebied van externe veiligheid bij relevante andere afdelingen is eveneens gewenst.

EV-taken maken onderdeel uit van procedures, werkprocessen en functieomschrijvingen. De belangrijkste momenten van samenwerking en afstemming tussen de betrokken afdelingen en de momenten daarvan hebben in procedures en processen hun beslag gekregen. Hierbij dient echter wel te worden geborgd dat in een vroegtijdig stadium van ruimtelijke plannen al aandacht aan externe veiligheid wordt besteed, evenals bij het toepassen van vrijstellingen op bestemmingsplannen en bij grond uitgifte.

De verbeterpunten uit bovenstaande bevindingen worden in het uitvoeringsprogramma opgenomen.

4 VISIE EN AMBITIE GEMEENTE HELLENDOORN

4.1 Visie op externe veiligheid

Eén van de kerntaken van de overheid is het bieden van een veilige leefomgeving voor haar burgers. In die zin draagt de gemeente Hellendoorn een belangrijke verantwoordelijkheid als het gaat om externe veiligheid. Om deze verantwoordelijkheid in te vullen formuleert de gemeente Hellendoorn een visie op externe veiligheid. Onderdeel van deze externe veiligheidsvisie is een afweging in het spanningsveld van externe veiligheidsambities enerzijds en maatschappelijke kosten anderzijds. Hierbij dient opgemerkt te worden dat het externe veiligheidsbeleid richting geeft en bepalend is voor de benadering van externe veiligheidssituaties, maar dat in voorkomende gevallen maatwerk mogelijk blijft en er kan worden afgeweken van de beleidslijn, mits afwijken goed gemotiveerd gebeurt en er wordt voldaan aan de wettelijk vastgestelde externe veiligheidnormering.

Ambities binnen wettelijke kaders

Als het gaat om het ambitieniveau voor externe veiligheid binnen de gemeente Hellendoorn is door de wetgever een minimum-veiligheidsniveau gedefinieerd. Zo bestaat voor het plaatsgebonden risico een grenswaarde en een richtwaarde waar aan moet worden getoetst. Voor groepsrisico bestaat een verantwoordingsplicht en de verplichting advies te vragen aan de regionale brandweer; daarbij dient de oriënterende waarde als referentie. Het advies van de regionale brandweer zal hierbij voor de gemeente een belangrijke rol spelen. Binnen de wettelijke kaders staat het de gemeente Hellendoorn vrij om eigen ambities te formuleren.

De kern van het gemeentelijke ambitieniveau voor externe veiligheid is het beantwoorden van de vraag: "*Hoe veilig wil de gemeente Hellendoorn zijn?*".

Het is vanzelfsprekend dat de gemeente Hellendoorn zich wenst te conformeren aan haar wettelijke verplichtingen. Dit betekent dat invulling wordt gegeven aan de wettelijke verplichting om het groepsrisico en plaatsgebonden risico te overwegen. Het plaatsgebonden risico dient daarbij minimaal te voldoen aan de wettelijke grenswaarde. Voor wat betreft groepsrisico, effectbenadering en risicovol transport ontbreekt echter een harde wettelijke norm. Dit maakt het noodzakelijk om als gemeente Hellendoorn eigen uitgangspunten vast te leggen voor het externe veiligheidsbeleid.

4.2 Uitgangspunten externe veiligheidsbeleid

De gemeente Hellendoorn streeft naar een verantwoord evenwicht tussen risico's en de behoefte aan de activiteiten die de risico's veroorzaken. Dit streven is gebaseerd op de overtuiging dat veiligheidsrisico's een onderdeel zijn van het maatschappelijke verkeer. De gemeente kan daarbij niet op alle gevaarlijke activiteiten direct invloed uitoefenen. Deze verantwoordelijkheid ligt ook bij de gebruiker of eigenaar en bij de provinciale en de rijksoverheid. Dit laat onverlet dat de gemeente wel een verantwoordelijkheid heeft om veiligheidsrisico's te minimaliseren en beheersbaar te maken door zich voor te bereiden op mogelijke calamiteiten en door grenzen te stellen en deze te handhaven.

Op basis van het risicoprofiel en de gewenste (ruimtelijke) ontwikkelingen van de gemeente Hellendoorn (zie hiervoor hoofdstuk 3) zijn de onderstaande algemene uitgangspunten op het gebied van externe veiligheid bepaald. In de volgende paragraaf

worden deze specifiek uitgewerkt voor het plaatsgebonden en groepsrisico, de effectbenadering en risicocommunicatie.

Algemene uitgangspunten:

1. Wij leggen de focus op 'dynamisch en veilig', dat wil zeggen wel ruimte voor het ontwikkelen van bedrijvigheid, maar alleen indien veiligheid gewaarborgd kan worden. Wij zijn terughoudend ten aanzien van zwaardere en risicovolle bedrijvigheid.
2. Voor de toepassing van dit EV-beleid onderscheiden we drie gebiedstypen: woongebieden, bedrijventerreinen en landelijk gebied.
3. In woongebieden willen we dat het bijzonder veilig is. In woongebieden worden dan ook geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
4. Op bedrijventerreinen en in het landelijke gebied accepteren we een enigszins minder streng veiligheidsregime en is de komst van inrichtingen met een geringe risicobelasting op de omgeving onder voorwaarden mogelijk.
5. Waar zich EV-knelpunten voor (kunnen) doen, besteden we veel aandacht aan bronmaatregelen om het risico te verkleinen. Pas daarna komen effectmaatregelen aan de orde.
6. Bij het beoordelen van risicosituaties worden aanvullend op de beoordeling van het plaatsgebonden risico en het groepsrisico ook de mogelijke effecten en beheersbaarheid van een calamiteit betrokken.

4.3 Externe veiligheidsambities gemeente Hellendoorn

Als de bovenstaande algemene uitgangspunten voor externe veiligheid van de gemeente Hellendoorn op de verschillende gebiedstypen (zie 3.3) worden toegepast, volgen daaruit de onderstaande ambities per gebied voor het plaatsgebonden risico, het groepsrisico en de effectbenadering; ook wordt stilgestaan bij risicocommunicatie. Op de signaleringskaart in bijlage 3 zijn de woongebieden en bedrijventerreinen aangegeven.

Bestaande situaties⁵

Bij bestaande situaties is het niet altijd mogelijk om de uitgangspunten en ambities toe te passen. Voor bestaande situaties geldt dat deze worden geaccepteerd indien ze voldoen aan de wettelijke grenswaarden.

Voor bestaande situaties waarbij de PR 10^{-6} contour over beperkt kwetsbare objecten heen valt, dient de situatie als stand-still te worden beschouwd. Dit betekent dat de risicovolle activiteit niet kan uitbreiden en het beperkt kwetsbare object niet een kwetsbaar object kan worden. Dit moet worden gecommuniceerd met de betrokkenen en daarbij dienen de kosten van de hieruit volgende beperkingen afgewogen te worden.

In bestaande situaties moet de oriënterende waarde als richtwaarde worden beschouwd, zoals de wet dit ook aangeeft. Ook hier is het uitgangspunt dat de oriëntatie waarde als "plafond" wordt gezien mits aan de volgende voorwaarden is voldaan:

---

⁵ Voor het onderscheid tussen bestaande en nieuwe situaties wordt uitgegaan van de definities uit het BEVI. Hierbij geldt in grote lijnen dat sprake is van een nieuwe situatie indien een Wet milieubeheervergunning dient te worden aangevraagd waarin het risicoaspect een rol speelt, of wanneer een (bestemmingsplan)procedure in het kader van de Wet op de ruimtelijke ordening gevoerd wordt.

- Een complete invulling aan de verantwoordingsplicht gesteld in het BEVI te worden gedaan.
- Dienen de hulpdiensten aan te geven dat zij bij een calamiteit aan de te verwachten hulpvraag kunnen voldoen (hierbij wordt de regionale brandweer om advies gevraagd).

Nieuwe situaties

Onderstaande uitgangspunten en ambities gelden voor nieuwe situaties:

WOONGEBIEDEN

Ambitie plaatsgebonden risico

- In woongebieden worden geen nieuwe risicobronnen toegelaten.
- Kwetsbare objecten mogen in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen (wettelijk voorgeschreven). Aanvullend hierop mogen ook beperkt kwetsbare objecten in nieuwe situaties niet binnen de PR 10^{-6} contour van een risicobron liggen.

Ambitie groepsrisico

- Toename van het groepsrisico door risicobronnen is niet toegestaan.
- Toename van groepsrisico door een structurele toename van het aantal personen in het invloedsgebied is wel toegestaan, mits:
  - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico in deze situaties niet wordt overschreden (oriënterende waarde wordt als grenswaarde beschouwd). Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

BEDRIJVENTERREINEN

Ambitie plaatsgebonden risico

- Binnen een bestaande PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan .
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven⁶. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.
- Op het industrieterrein 't Lochter worden in het Bestemmingsplan locaties aangewezen waar nieuwvestiging van kwetsbare objecten en risicovolle objecten is toegestaan. Voor kwetsbare objecten betreft dit met name de zichtlocatie van 't

---

⁶ In lijn met onze opvatting dat in nieuwe situaties de contour van het plaatsgebonden risicocontour (PR 10^{-6}) van risicovolle inrichtingen binnen de inrichtingsgrens dient te blijven, zullen wij ons in gevallen waarin wij niet het bevoegd gezag voor zulke of andere risicobronnen zijn inspannen om de contouren van het plaatsgebonden risico ook zo dicht mogelijk bij de bron te houden. Daartoe treden wij in overleg met het bevoegd gezag en de risicobron om ons standpunt uit te dragen. Aanvullend daarop maken wij in relevante procedures gebruik van onze mogelijkheden om als wettelijk adviseur ons externe veiligheidsstandpunt uit te dragen.

Lochter III en rondom de auto- en woonboulevard van 't Lochter II. Voor de risicovolle objecten zal er binnen het project 't Lochter III een nader gebied in de zuidoostelijke hoek van het terrein worden afgebakend.

Ambitie groepsrisico

- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
  - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde beschouwd.

LANDELIJK GEBIED

Ambitie plaatsgebonden risico

- Binnen een bestaande PR 10^{-6} contour zijn nieuwe beperkt kwetsbare objecten niet toegestaan.
- In nieuwe situaties dienen de PR 10^{-6} contouren binnen de inrichtingsgrenzen van risicovolle inrichtingen te blijven ⁶. Uitzondering op deze regel betreft situaties waarin de PR 10^{-6} contour door het stimuleren van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.

Ambitie groepsrisico

- Een toename van het groepsrisico wordt geaccepteerd, mits:
  - invulling wordt gegeven aan de verantwoordingsplicht voor het groepsrisico zoals opgenomen in het BEVI.
- Het invloedsgebied van een risicobron dat geldt voor het bepalen van het groepsrisico mag niet over woongebieden vallen.
- De oriënterende waarde voor het groepsrisico wordt in nieuwe situaties als grenswaarde waarde beschouwd. Overschrijding van de oriënterende waarde van het groepsrisico wordt dus niet geaccepteerd.

4.4 Effectbenadering

Risicobronnen die voldoen aan de eisen voor het plaatsgebonden risico en het groepsrisico kunnen bij een calamiteit wel schadelijke en letale effecten voor de mens veroorzaken. In dergelijke gevallen dienen de te verwachten effecten ook in de beoordeling te worden betrokken. Vanuit het oogpunt van pro-actie en preventie dient te worden gekeken naar de mogelijkheden voor beperking, beheersing en bestrijding van effecten.

Nieuwe-, bestaande- en overgangssituaties

Bij het vaststellen van bestemmingplannen, het verlenen van vrijstellingen en vergunningen en bij het houden van toezicht wordt specifiek aandacht gegeven aan:

- De exacte locatie van risicobronnen in relatie tot de ruimtelijke ordening in de omgeving (bestaande en geprojecteerde kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten).
- De mogelijkheden voor inzet van hulpdiensten (gemeentelijke brandweer, geneeskundige dienst en politie).

- De mogelijkheden voor het treffen van aanvullende maatregelen en het verhogen van de zelfredzaamheid.
- Eventuele mogelijke aanvullende maatregelen welke op basis van de voortgang van de stand der techniek kunnen worden opgelegd in de vergunning.

4.5 Risicocommunicatie

Het is van belang dat burgers zelfredzaam zijn en weten wat zij moeten doen bij een calamiteit. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, en door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid.

Voor wat betreft de communicatie aan de burgers zal de gemeente Hellendoorn naast bekendmaking van het externe veiligheidsbeleid door ter inzage te leggen voor inspraak, in algemene zin communiceren over de risico's in de gemeente en doorverwijzen naar de provinciale risicokaart. Naast communicatie met burgers is ook communicatie gewenst met professionele betrokkenen, zoals hulpdiensten, buurgemeenten en provincie. Na het vaststellen van dit beleidsplan zal worden onderzocht hoe burgers, bedrijven en professionele betrokkenen nader kunnen worden geïnformeerd over risico's, naast de huidige reeds gebruikelijke communicatie.

5 UITVOERING

5.1 Van ambities naar acties

De in dit beleidsplan geformuleerde uitgangspunten en ambities kunnen alleen gerealiseerd worden als daarvoor de goede maatregelen genomen worden en het juiste instrumentarium aanwezig is. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet op welke wijze de uitgangspunten en ambities van de gemeente Hellendoorn worden omgezet in acties.

Voorop staat dat externe veiligheid een takenveld kent waaraan vele gemeentelijke teams een bijdrage moeten leveren: milieu, RO, brandweer, verkeer en vervoer, openbare orde en veiligheid, bouwen, communicatie, economische zaken. Waar toepasselijk, is sprake van inzet bij beleidsvorming, vergunningverlening en handhaving. Het merendeel van de werkzaamheden ligt echter bij de drie eerstgenoemde teams. Zij leveren belangrijke 'producten' in de eerste drie schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie)⁷. Bij de totstandkoming van die producten nemen zij de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid in acht.

In hoofdlijnen strekken de acties van de team vergunningen zich uit over het inventariseren en invoeren van risicovolle inrichtingen (RRGS) en het op de eigen signaleringskaart hebben (en houden) van een actueel beeld van risicobronnen en andere relevante situaties. Verder liggen er taken (actualiseren, verlenen, handhaven) op het gebied van de Wm-vergunningen van risicovolle inrichtingen en meldingen van niet-vergunningplichtige risicobronnen. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden dienen structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

Ruimtelijke ordening blijft het domein van de team RO, maar bij de uitvoering van RO-taken zullen juridische en beleidsmatige EV-aspecten – op een geborgde manier – aan de orde komen en moeten blijven. Belangrijkste taken zijn het actualiseren van bestemmingsplannen (eenmalig) en het toepassen van EV-beleid bij de realisatie van RO-producten (structureel). Ook hier dienen taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden structureel te zijn verankerd in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.

De beheersing van calamiteiten zal door maatregelen als rampenplannen, rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten, vluchtroutes, waarschuwings- en bestrijdingsvoorzieningen door de hulpdiensten (m.n. de brandweer) goed moeten worden afgestemd op de risico's die zich in de gemeente ten gevolge van gevaarlijke stoffen kunnen voordoen. Dit is een taak voor Integrale Veiligheid binnen de gemeente.

Uitgangspunten en ambities zijn niet tijdloos. Interne en externe factoren en omstandigheden kunnen nopen tot een aanpassing van het EV-beleid. Aanpassing is slechts mogelijk na goedkeuring van de gemeenteraad. De vaststelling van relevante wijzigingen in het ev-beleid dient door de gemeenteraad te gebeuren. Jaarlijks dient het uitvoeringsprogramma door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

---

⁷ Zie figuur 1.

5.2 Uitvoeringsprogramma externe veiligheid

5.2.1 Incidentele en structurele taken

Binnen de diverse taakgebieden van de landelijke, provinciale, regionale en gemeentelijke overheden dienen continue afwegingen te worden gemaakt tussen veiligheid, haalbaarheid en kosten. Hierbij gaat het ondermeer om taken op het gebied van ruimtelijke ordening, verkeer, milieu en rampenbestrijding. De gemeente Hellendoorn zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren door het (laten) uitvoeren van:

- Incidentele taken
Onder incidentele taken worden die taken verstaan die erop zijn gericht om nieuw beleid te implementeren en/of om achterstanden bij de implementatie van bestaand beleid in te halen.
- Structurele taken
Structurele taken zijn taken die permanent deel uitmaken van het gemeentelijke takenpakket en waarvan de uitvoering frequent aan de orde is. Deze taken worden hetzij specifiek verricht of zijn onderdeel van andere gemeentelijke activiteiten.

Deze incidentele en structurele taken spelen zich af rond de volgende drie thema's:

1. Signaleren en inventariseren van risico's – de gemeente heeft en houdt een beeld van de aanwezige externe veiligheidsrisico's.
2. Oplossen van knelpunten / scheppen van randvoorwaarden – het beeld van externe veiligheidsrisico's kan aanleiding geven tot het wegnemen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden om knelpunten te voorkomen.
3. Inbedden van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten – gerealiseerde randvoorwaarden (o.a. organisatorisch, technisch, financieel, juridisch) staan garant voor structureel werken met uitgangspunten en ambities van het externe veiligheidsbeleid.

Het overzicht van taken die incidenteel dan wel structureel door de gemeente Hellendoorn moeten worden uitgevoerd wordt weergegeven in het uitvoeringsprogramma. Dit programma is tot stand gekomen na confrontatie van de huidige taakuitvoering met het takenpakket zoals dat door wetgeving en gekozen uitgangspunten en ambities wordt vereist. Aan de hand van de daadwerkelijke situatie bij de gemeente heeft het uitvoeringsprogramma zijn uiteindelijke vorm gekregen.

In het uitvoeringsprogramma zijn acties, tijdsbesteding en kosten voor het komende jaar opgenomen. Daarnaast geeft het programma een globale doorkijk naar de volgende jaren tot en met 2010. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd en zal worden vastgesteld door de gemeenteraad. De monitoring van de voortgang van het programma vindt plaats door het team vergunningen die zich daarvoor laat informeren door de andere afdelingen welke in het uitvoeringsprogramma bij specifieke taken staan genoemd als 'trekkende' of 'betrokken' afdeling.

In bijlage 4 is het uitvoeringsprogramma weergegeven, met een uitwerking op detailniveau. Het uitvoeringsprogramma geeft weer welke incidentele en structurele acties zijn gepland en welke inzet en middelen benodigd zijn.

De gemeente Hellendoorn zal het gewenste externe veiligheidsniveau realiseren aan de hand van de bovengenoemde thema's. In de volgende paragrafen wordt dit kort toegelicht.

5.2.2 Risico-inventarisatie en risicosignalering

De gemeente Hellendoorn heeft inmiddels invulling gegeven aan de taak om risico's te inventariseren. Hierbij is aangesloten bij het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS). De risico inventarisatie dient bruikbaar te zijn voor procedures waarin externe veiligheid een rol heeft. Om dit mogelijk te maken heeft de gemeente Hellendoorn een signaleringskaart opgesteld, waarop onder andere de risicobronnen en kwetsbare objecten zijn weergegeven. Hierop zijn ook geprojecteerde woningbouwgebieden en bedrijventerreinen weergegeven. De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Als signaleringskaart zal hiervoor gebruik worden gemaakt van de risicokaart prof. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart (risicokaart prof) direct bijgewerkt.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- actueel houden van de risico-inventarisatie;
- up to date houden RRGs en ISOR (incl. autoriseren en vrijgeven voor risicokaart prof).

5.2.3 Oplossing knelpunten / scheppen randvoorwaarden

Hier staan het oplossen van huidige en voorkómen van toekomstige knelpunten centraal. Met betrekking tot de huidige knelpunten (overschrijdingen van wettelijke grenswaarden) kan worden opgemerkt dat deze niet aan de orde zijn

Om toekomstige knelpunten te voorkómen moeten wel een aantal randvoorwaardelijke maatregelen worden genomen. Deze maatregelen zijn overwegend van procesmatige (organisatorische) aard en hebben betrekking op het structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen. Met name gaat het om het borgen van vroegtijdig overleg tussen RO, milieu en de brandweer over externe veiligheid bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen, het opstarten van bestemmingsplanprocedures en bij gronduitgifte. Ook is het van belang dat voldoende EV-kennis aanwezig is en blijft; dit vormt een aandachtspunt binnen de gemeente omdat de EV-kennis slecht bij een gering aantal personen aanwezig is. Communicatie met externe partijen (buurgemeenten, provincie, regionale brandweer etc.) is nodig om bekend te zijn met risicobronnen die onder een ander bevoegd gezag vallen en om hierop invloed te kunnen uitoefenen.

Eveneens van incidentele aard, maar niet minder belangrijk is het onderzoek naar de noodzaak om bestemmingsplannen te actualiseren c.q. aan te passen aan wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit EV-beleidsplan. Hierbij gaat het ondermeer om het opnemen van voorschriften die regelen dat:

- In woongebieden geen nieuwe risicobronnen worden toegestaan.

- De PR 10^{-6} plaatsgebonden risicocontour binnen de inrichtingsgrenzen dient te blijven, en waaraan een vrijstellingsregeling wordt gekoppeld die regelt dat hier alleen van af geweken wordt in situaties waarin de PR 10^{-6} contour na het nemen van bronmaatregelen gereduceerd is en daarna uitsluitend nog een gebied inneemt buiten de inrichtingsgrens waarbinnen nu en in de toekomst geen (beperkt) kwetsbare objecten gevestigd zullen worden.
- De realisatie van kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten binnen een PR 10^{-6} contour niet (langer) mogelijk is.
- Een invloedsgebied van een risicobedrijf niet over een woongebied mag vallen.

Adequate zonering van bedrijventerreinen in de zone langs woongebieden voorkomt het introduceren van externe veiligheidsrisico's in deze gebieden. Aanpassing van bestaande bestemmingsplannen en het opnemen van voorschriften in nieuwe en nog te actualiseren bestemmingsplannen is hiervoor nodig.

Ook dient nagegaan te worden of beperkt kwetsbare objecten die op dit moment binnen een PR 10^{-6} contour liggen kunnen veranderen in een kwetsbaar object waardoor een saneringssituatie kan ontstaan. Als dit het geval is dient **bijvoorbeeld** het bestemmingsplan aangepast te worden.

Inventariseren van de te actualiseren milieuvergunningen en actualisatie is nodig om aanwezige en toekomstige risico's te beperken (bijvoorbeeld begrenzen van de doorzet bij LPG-tankstation).

Na actualisatie van Wm-vergunningen en bestemmingsplannen is het zaak om het handhavingsregime aan de nieuwe situaties aan te passen.

Vervolgens zal op korte termijn de werkrelatie c.q. de werkafspraken – voor wat betreft externe veiligheid – met de brandweer onder de loep moeten worden genomen en waar nodig verbeterd om invulling te kunnen geven aan de ambities op het gebied van de effectbenadering.

Tenslotte dienen de uitgangspunten en ambities van dit EV-beleid (inclusief het uitvoeringsprogramma) binnen de gemeente te worden gecommuniceerd.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Structureel borgen van EV-taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in procedures en beschrijvingen van werkprocessen.
- Aanpassen en actualiseren van bestemmingsplannen en Wet milieubeheer vergunningen.
- Aanpassen handhavingsregime aan geactualiseerde Wm-vergunningen en bestemmingsplannen.
- Verbeteren en gelijkschakelen EV kennisniveau van betrokken afdelingen.
- Verbeteren EV-werkrelatie en werkafspraken met brandweer.
- Structureren en vastleggen periodiek overleg met externe betrokken partijen.
- Interne communicatie van EV-beleid.

5.2.4 Inbedding van het externe veiligheidsbeleid in gemeentelijke producten

De eerste stap is het bekendmaken van het EV-beleid binnen de gemeentelijke organisatie. Dit gebeurt door een uitgebreide presentatie van het EV-beleid bij het

vaststellen van dit EV-beleid. Ook externe partijen als buurgemeenten, provincie en regionale brandweer worden ingelicht over het EV-beleid. Het EV-beleid wordt geborgd door het uitvoeringsprogramma jaarlijks vast te stellen door de gemeenteraad en door aan de gemeenteraad aan te laten geven wat na een jaar is bereikt. Eens in de vier jaar zal het EV-beleid worden bekeken en indien nodig worden aangepast op volledigheid en juistheid en op de uitvoering van doelen en ambities.

Na het inventariseren en in kaart brengen van de feitelijke risicosituatie, het oplossen van knelpunten en het scheppen van randvoorwaarden kunnen wettelijke eisen alsmede uitgangspunten en ambities van dit beleidsplan in de praktijk op een geborgde wijze worden toegepast in gemeentelijke producten. Op die wijze worden risico's beheersbaar gemaakt met name door preventief aandacht te schenken aan externe veiligheid bij alle nieuwe vergunningen en bestemmingsplannen.

Na aanpassing van het handhavingsregime kan ook op het gebied van handhaving en controle structureel worden opgetreden. Periodiek worden vergunde risicorelevante inrichtingen en risicovolle AMvB-bedrijven gecontroleerd. Ook wordt op periodieke basis de status van eventuele (beperkt) kwetsbare objecten tegen het licht gehouden die in de nabijheid van risicobronnen liggen.

De kennis van hen die in hun dagelijks werk regelmatig met EV te maken hebben, moet van een adequaat niveau zijn en blijven. Er dient ook rekening te worden gehouden met 'back-up' kennis, dat wil zeggen kennis bij personen die – in het geval van afwezigheid van collegae – verstand van zaken hebben. Kennisvergaring vindt plaats door het volgen van relevante cursussen.

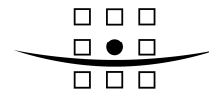
In het kader van pro-actie, preventie en de rampenbestrijding is het van groot belang dat burgers zelfredzaam zijn en hulpdiensten exact weten met welk soort calamiteiten ze geconfronteerd kunnen worden. De gemeente heeft ook een wettelijke verplichting om informatie te verstrekken. Dit wordt onder andere gedaan door het verschaffen van informatie bij vergunningprocedures en bestemmingsplanwijzigingen, maar ook door mee te werken aan de openbare provinciale risicokaart en het opstellen van extern veiligheidsbeleid. Ook dient meer directe communicatie over de risico's aan de burger plaats te vinden.

Het bovenstaande resulteert in de volgende acties:

- Bekendmaken van EV-beleid, zowel intern als extern.
- Uitvoeringsprogramma jaarlijks vast laten stellen door gemeenteraad en aan hen rapporteren wat na een jaar is bereikt.
- Eens in de vier jaar EV-beleidsplan bekijken en indien nodig aanpassen.
- Structureel toepassen EV-wetgeving en gemeentelijk EV-beleid in alle relevante gemeentelijke producten.
- Periodiek controleren van risicorelevante inrichtingen en aanpassen van het handhavingsregiem.
- Periodiek controleren van (beperkt) kwetsbare objecten.
- Opstellen en uitvoeren van een plan voor EV-kennisborging bij relevante medewerkers.
- Opstellen en uitvoeren van een plan voor risicocommunicatie.

In bijlage 4 is het uitvoeringsprogramma opgenomen waarin de bovengenoemde acties zijn voorzien van een planning, ureninschatting en verantwoordelijkheids-toedeling.

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 1

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Overzicht van belangrijke wet- en regelgeving

Na de vuurwerkramp in Enschede (mei 2000) heeft de overheid haar veiligheidsbeleid bijgesteld. Het *nationale milieubeleidsplan* (NMP-4) dat na deze ramp is opgesteld, voorziet niet alleen in aanscherping en uitwerking van beleid voor inrichtingen, maar ook voor het transport van gevaarlijke stoffen. Doel hiervan is een betere handhaving te garanderen en zo mogelijk te voorzien in een wettelijke grondslag voor het omgaan met risico's bij inrichtingen en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Bij het laatste gaat het om bronmaatregelen en het inrichten van Nederland.

Samenvattend zijn er een aantal wetten en regels van belang als uitgangspunt voor het opstellen van een externe veiligheidsvisie, deze worden in onderstaande tabel gepresenteerd.

Tabel: Relevante wet- en regelgeving

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
Wm	Wet milieubeheer	Op grond van deze wet verstrekt de bevoegde overheid een milieuvergunning aan bedrijven. Bevoegd gezag stelt eisen t.a.v. milieukwaliteit. Een van de milieukwaliteiten is externe veiligheid. Voor de sanering van LPG-tankstations geldt een schadevergoeding, die is gebaseerd op artikel 15.20 van de Wet milieubeheer
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening	Hoe ruimtelijke plannen tot stand komen en gewijzigd worden, is geregeld in de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Deze wet bepaalt de taken van de overheid en de rechten en plichten van burgers, bedrijven en instellingen. Middels de WRO regelt o.a. de plaatsing van risicobronnen en risico-ontvangers ten opzichte van elkaar.
Wvgs	Wet vervoer gevaarlijke stoffen	Wet in het kader van internationale vervoersvoorschriften (ADR/ADNR/RID). WVGS is een integrale kaderwet voor de routing van gevaarlijke stoffen. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen.
RNVGS	Nota Risico Normering Vervoer Gevaarlijke Stoffen (1996)	In de nota is in algemene zin uiteengezet hoe de risicobenadering in de besluitvorming moet worden toegepast. Daarnaast bevat de nota een norm voor het plaatsgebonden risico en een oriënterende waarde voor het groepsrisico.
Seveso I/II	EU-richtlijn	Richtlijn van de Europese Unie. De Seveso-richtlijn is genoemd naar het Italiaanse dorpje Seveso waar begin jaren '80 van de 20e eeuw een chemische fabriek op hol sloeg. Dat leidde tot een Europese richtlijn om zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te voorkomen. De Seveso-II-richtlijn stelt eisen aan het veiligheidsbeleid van bedrijven die op grote schaal met gevaarlijke stoffen werken. Doelstelling is het voorkomen en beperken van ongevallen met gevaarlijke stoffen.
BRZO '99	Besluit Rampen en Zware Ongevallen	Met het inwerkingtreden van het BRZO 1999 heeft Nederland het grootste deel van de Seveso-II-richtlijn in Nationale wetgeving vastgelegd. Dit besluit heeft als doel mens en milieu te beschermen tegen ernstige ongevallen met gevaarlijke stoffen door dergelijke ongevallen zoveel mogelijk te voorkomen en bij ongevallen de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken.

Afk.	Naam	Inhoud/ relevantie
WRZO	Wet Rampen en Zware ongevallen	Deze wet van januari 1985 regelt de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden bij de bestrijding van rampen. Het rijk heeft een groot deel van de taken van de rampenbestrijding bij de gemeenten gelegd. Dit is geregeld in de Wrzo. In deze wet staat omschreven welke taken de gemeenten hebben, hoe zij zich moeten voorbereiden en hoe de bevelsstructuur is bij een ramp of een zwaar ongeval.
WKR	Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding	Deze wet van 1 juli 2004 scherpt de Brandweerwet 1985, de Wrzo, de Wet Geneeskundige hulpverlening bij rampen (WGHR) en de Wet ambulancevervoer aan. De WKR introduceert onder meer het regionaal beheersplan rampenbestrijding en een cyclisch traject van 4 jaar voor alle regionale planvorming inzake de voorbereiding van de rampenbestrijding, het toezicht daarop door de provincie en het rijk en de bestuurlijke rapportage daaromtrent.
BEVI	Besluit Externe Veiligheid inrichtingen	Het besluit legt veiligheidsnormen op aan bedrijven die een risico vormen voor personen buiten het bedrijfsterrein. Het verplicht gemeenten en provincies wettelijk vanaf 1 april 2004 bij het verlenen van milieuvergunningen en het maken van bestemmingsplannen rekening te houden met externe veiligheid. Dit betekent bijvoorbeeld dat woningen op een bepaalde afstand moeten staan van een bedrijf dat werkt met gevaarlijke stoffen.
REVI	Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen	Regeling met regels voor de afstanden en berekening van het plaatsgebonden- en groepsrisico ter uitvoering van het Besluit externe veiligheid inrichtingen.
RRGS	Registratiebesluit risicosituaties gevaarlijke stoffen	In het Registratiebesluit worden overheden verplicht om risicosituaties met gevaarlijke stoffen te melden in het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen. In het besluit wordt exact omschreven wat in het RRRGS wordt opgenomen.
PGS	Publicatiereeks gevaarlijke stoffen (2005)	De publicatiereeks Gevaarlijke stoffen (PGS) vervangt de voormalige CPR-richtlijnen. Deze worden veel gebruikt bij vergunningverlening en algemene regels op grond van de Wet milieubeheer (8.40-AMvB's) en bij arbeids-, transport- en brandveiligheid
C-RNVGS	Circulaire Risiconormering Vervoer Gevaarlijke stoffen (2004)	De circulaire beschrijft het rijksbeleid voor veiligheidsbelangen bij het vervoer van gevaarlijke stoffen.
-	Circulaire Zonering langs Hogedruk, Aardgas-Transportleidingen(1984)	Circulaire waarin VROM veiligheidsafstanden heeft vastgelegd voor transportleidingen waarin aardgas onder hoge druk wordt getransporteerd
-	Circulaire 'K1K2K3 brandbare vloeistoffen'(1991)	In deze circulaire zijn veiligheidsafstanden vastgelegd. K1-vloeistoffen zijn licht ontvlambaar (bijvoorbeeld benzine en spiritus). K2-vloeistoffen zijn ontvlambaar (bijvoorbeeld petroleum, terpentijn en thinner). Onder K3-vloeistoffen vallen gas- en dieselolie.

Bijlage 2

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Gemeentelijke taakstelling Externe veiligheidsbeleid

Om de gemeentelijke externe veiligheidstaken inzichtelijk te maken is de indeling in incidentele taken en structurele taken aangehouden. Navolgend is aangegeven welke incidentele en structurele taken te onderkennen zijn en of deze al dan niet wettelijk verplicht zijn. Daarnaast kan de specifieke gemeentelijke situatie vragen om extra activiteiten in het uitvoeringsprogramma.

Incidentele externe veiligheidstaken

De volgende incidentele wettelijke externe veiligheidstaken kunnen worden onderscheiden:

- **Risico-inventarisatie**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het nog vast te stellen registratiebesluit. De inventarisatie is gericht op het vaststellen van de risicosituatie, het actueel houden van het inzicht hierin en het vullen van het risicoregister gevaarlijke stoffen, het RRGs.
- **Opstellen signaleringskaart**
De signaleringskaart geeft snel een indruk van (potentiële) probleemlocaties op het gebied van externe veiligheid. Op een signaleringskaart staan de risicobronnen, relevante (beperkt) kwetsbare objecten in de buurt van de risicobronnen, eventueel de belangrijke vluchtroutes en opstelplaatsen. (Geprojecteerde) woningbouwgebieden en/of bedrijventerreinen mogen niet ontbreken. De signaleringskaart vormt een hulpmiddel bij het inzichtelijk maken van de risicosituatie van de gemeente.
- **Opstellen saneringsplan**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid Inrichtingen (artikel 19) gevolgd door het uitvoering geven aan saneringen. Het saneringsplan richt zich op EV-knelpunten qua Plaatsgebonden Risico.
- **Uitvoeren saneringsplan termijnen**
Uitvoeren van het saneringsplan binnen wettelijke termijnen.
- **Actualisering Wm-vergunningen**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe veiligheid inrichtingen (artikel 18) om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken.
- **Aanpassing bestemmingsplannen**
Een wettelijk verplichte taak voortkomend uit het Besluit externe Veiligheid Inrichtingen (BEVI) artikel 18 om eventuele overschrijdingen van grenswaarden (saneringssituaties) ongedaan te maken voor zover het gaat om geprojecteerde bestemmingen die bij realisatie een saneringssituatie kunnen veroorzaken.

De volgende incidentele **niet-wettelijke externe veiligheidstaken** kunnen worden onderscheiden:

- **Opstelling externe veiligheidsbeleid**

Extern veiligheidsbeleid bestaat uit een visie met een daaraan gekoppeld uitvoeringsprogramma. In een externe veiligheidsvisie wordt de omgang door de gemeente met de externe veiligheidsproblematiek verwoord. Componenten zijn een ruimtelijk kaartbeeld met gemeentelijke ontwikkelingsrichtingen, beleidsuitspraken over de mate van risico's die de gemeente (niet) wil lopen en uitspraken over de wijze waarop de gemeente (al dan niet in samenwerking met andere partijen) de risicosituatie in de gemeente wil beheersen (wijze van handhaving, toestand repressie-apparaat, gemeentelijke organisatie, etc.) Het beleid dient uiteindelijk door de gemeenteraad te worden vastgesteld.

- Presentatie EV-beleid (intern en extern)
Beleid kan alleen worden gedragen en uitgevoerd als alle interne en externe betrokkenen zijn geïnformeerd over aanleiding en inhoud (uitgangspunten, ambities, uitvoering).
- Aanpassing handhavingsregime (Milieu, RO, bouw en gebruik)
Op basis van een indeling van het inrichtingenbestand van de gemeente naar relevantie vanuit de externe veiligheidsoptiek zijn eventueel de bezoekenfrequenties aan bedrijven aan te passen en/of bedrijfsspecifieke handhavingsplannen aan te passen.
- Opstellen en aanpassen werkinstructies / procedures
Voor die afdelingen die taken uitvoeren in verband met extern veiligheid moet de werkwijze, samenwerking en afstemming helder zijn. EV-taken en informatie-uitwisseling worden vastgelegd in werkinstructies en procedures.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er incidentele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Hieronder valt bijvoorbeeld het proactief aanpassen van bestemmingsplannen om uitvoering te geven aan het EV-beleid en toekomstige knel- en aandachtspunten te voorkomen.

Deze acties dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoegd.

Structurele externe veiligheidstaken

De volgende structurele externe veiligheidstaken zijn aan de orde. De taken worden direct gepresenteerd in de context van de structurele gemeentelijke taken.

- Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma en beleid
Elk jaar worden de doelstellingen beoordeeld op status en voortgang. Mede op basis daarvan wordt het uitvoeringsprogramma aangepast, met een normaliter wat lagere frequentie dient ook het beleid herzien te worden.
- Actueel houden risico-inventarisatie en signaleringskaart
De risico-inventarisatie en de bijbehorende signaleringskaart dienen actueel te blijven. Hiertoe wordt bij wijzigingen de signaleringskaart direct bijgewerkt. Dit is een continue proces; één persoon verantwoordelijk (optie).
- Communicatie over risico's
Vanuit wettelijke voorschriften en beleidsambities wordt gecommuniceerd met burgers en bedrijven (eventueel alleen in het invloedsgebied) over de aanwezige risico's, de getroffen maatregelen en de acties die van hen worden verwacht bij een calamiteit (hoe worden ze gewaarschuwd, welke actie is nodig vluchten/ schuilen,

welke vluchtweg moet worden genomen, etc). Met ander woorden: bieden van een handelingsperspectief en bevorderen zelfredzaamheid.

- Kennisvergaring en kennisoverdracht t.b.v. EV-taken
Structureel werken aan een goed EV-kennisniveau van betrokken afdelingen alsmede elkaar op structurele basis informeren over taakgerichte EV-informatie.
- Toepassen EV-beleid bij RO procedures
In geval van o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, bouwvergunningen⁸, etc. toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico. Opnemen EV-paragraaf in bestemmingsplannen.
- Toepassen EV-beleid bij milieuvergunningen
In geval van o.a. oprichting-, verander- en revisievergunningen toetsen aan uitgangspunten en ambities EV-beleid. Toepassing verantwoordingsplicht groepsrisico.
- Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding
Door het opstellen en actueel houden van adequate rampbestrijdingsplannen, aanvalsplannen, bereikbaarheidskaarten en een rampenplan kunnen hulpverleningsdiensten en gemeentelijke diensten zich optimaal voorbereiden op de inzet bij een calamiteit. De bij een calamiteit te verwachten effecten en benodigde inzet kunnen worden bepaald op basis van de uitgangspunten die zijn gehanteerd in het EV-beleidsplan. Uitrustingsniveau repressie dient afdoende te zijn. Ook het verlenen van gebruiksvergunningen is een 'preventief instrument'.
- Controle bij EV-relevante inrichtingen
Er vindt een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij o.a. wordt gecontroleerd op de uitgangspunten die de EV-contouren bepalen en de mate van naleefgedrag door de inrichting. Indien een beoordeling van het inrichtingenbestand heeft geleid tot een aangepast handhavingsregime met betrekking tot EV-relevante inrichtingen, dient dit regime te worden ingevoerd en structureel te worden opgevolgd.
- Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten
Er vindt minimaal een periodieke (frequenties vaststellen) controle plaats waarbij wordt gecontroleerd op het feitelijke gebruik van het object en de gevolgen voor de status van het object. Eventuele veranderingen registreren.

Naast deze bovenvermelde punten kunnen er structurele activiteiten nodig zijn, die het gevolg zijn van de specifieke situatie dan wel ambities per gemeente. Deze dienen aan de bovenstaande lijst te worden toegevoerd.

---

⁸ Controleren in hoeverre een splitsing moet worden aangebracht tussen RO en bouwprocedures (o.a. binnenplanse vrijstellingen)

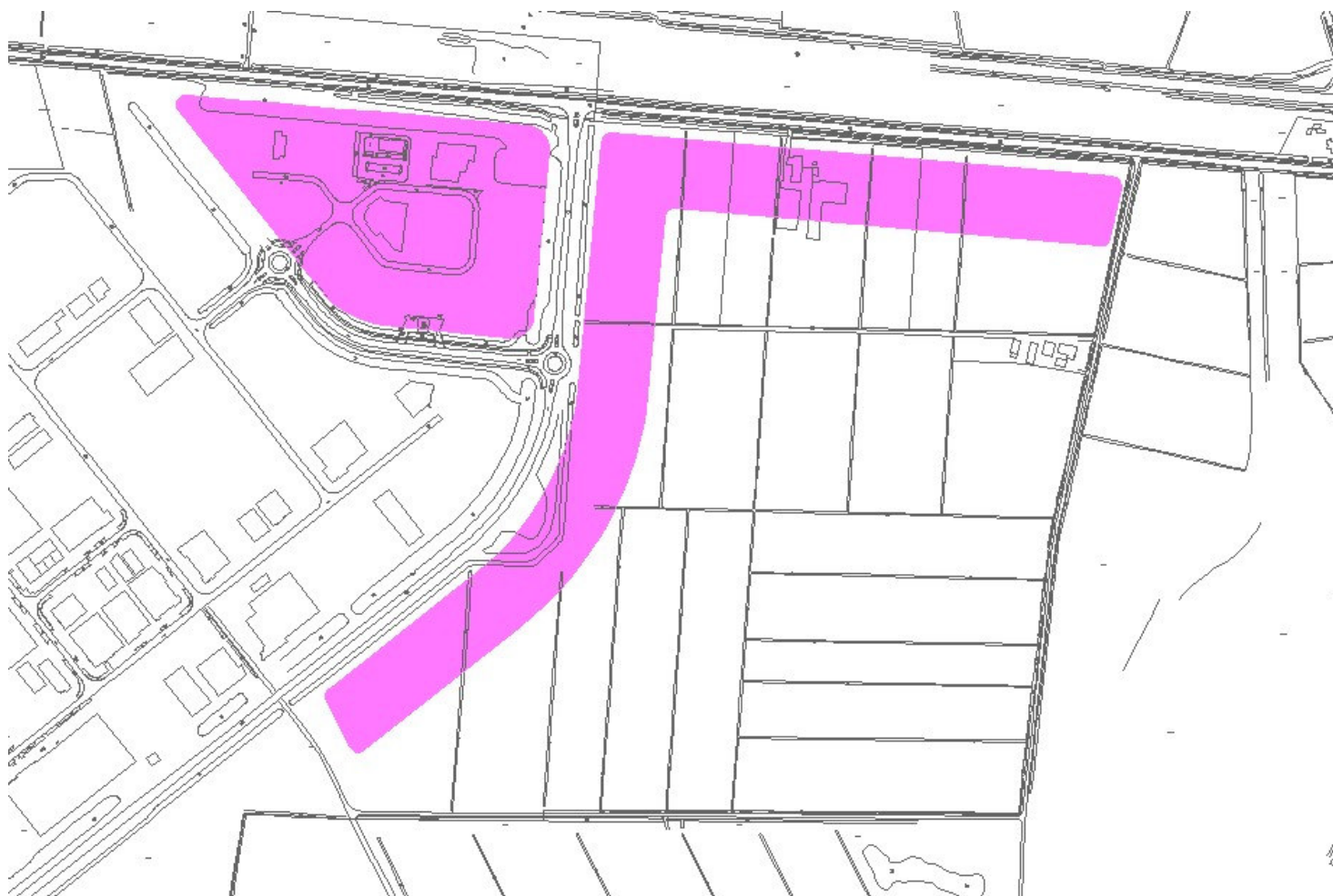
Bijlage 3

Signaleringskaart en Ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

(incl. kaart met zoekgebieden nieuwvestiging risico-bedrijven en kwetsbare objecten op
industrieterrein 't Lochter)

Signaleringskaart en ruimtelijk ontwikkelingsperspectief

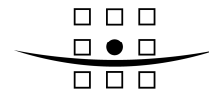
Kaart "zoekgebied voor de nieuwvestiging van kwetsbare objecten op industrieterrein 't Lochter"

Kaart "zoekgebied voor de nieuwvestiging van risicovolle bedrijven op 't Lochter"

A COMPANY OF

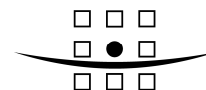
ROYAL HASKONING

Bijlage 4 Uitvoeringsprogramma

Uitvoeringsprogramma gemeente Hellendoorn

Tabel incidentele taken

Product	Wettelijk	Niet-wettelijk	Toelichting	Trekker (afdeling)	Overige betrokken afdeling(en)	Aantal				Capaciteit (uren)				Middelen			
						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Incidentele taken																	
1 Risico inventarisatie (RRGS)	x		Inventariseren (geprojecteerde) risico's en (bep) kwetsb. objecten	Vergunningen	Handhaving	0	0	0	0	50	50	50	50	0	0	0	0
2 Opstellen signaleringskaart		x	Inventariseren alle relevante risico's tbv signalering	Vergunningen	R.O.	0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0
3 Opstellen saneringsplan	x		Plan voor oplossen knelpunten (PR)	Vergunningen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4 Uitvoeren saneringsplan	x		Uitvoeren sanering binnen wettelijke termijnen	Vergunningen		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5 Actualisering Milieuvergunningen	x		Opnemen EV in bestaande Wm vergunningen	Vergunningen	Handhaving	0	0	0	0	100	0	0	0	0	0	0	0
6 Aanpassen/ actualiseren bestemmingsplannen	x		Opnemen EV in bestaande bestemmingsplannen	R.O.	Handhaving	0	0	0	0	400	0	0	0	0	0	0	0
7 Opstellen EV-beleid		x	Doorlopen procedure; oa. voorleggen gemeenteraad	Vergunningen		0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0
8 Presentatie EV-beleid (intern / extern)		x	EV-beleid bekend maken (inhoud, vorm, aanleiding)	Vergunningen		0	0	0	0	40	0	0	0	0	0	0	0
9 Aanpassen hh-regime (RO/ Bouw/ Milieu/ Brandweer)		x	Meenemen EV-relevantie in handhavingstaken	Vergunningen	Handhaving	0	0	0	0	80	0	0	0	0	0	0	0
10 Opstellen en aanpassen werkinstructies/ procedures		x	Vastleggen EV-taken en informatie uitwisseling	Vergunningen		0	0	0	0	20	0	0	0	0	0	0	0
Totaal						0	0	0	0	810	150	150	150	0	0	0	0

Tabel structurele taken

Product	Wettelijk	Niet-wettelijk	Toelichting	Trekker (afdeling)	Overige betrokken afdeling(en)	Aantal				Capaciteit (uren)				Middelen			
						2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
Structurele taken																	
1 Evalueren en aanpassen uitvoeringsprogramma	x		1 maal evalueren en 1 maal aanpassen per jaar	Vergunningen	R.O. Brandweer, handhaving, integrale veiligheid	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0
2 Actueel houden risico-, signaleringskaart o.a. risicokaart prof	x		Continue proces, 1 persoon verantwoordelijk	Vergunningen	R.O.	0	0	0	0	20	20	20	20	0	0	0	0
3 Communicatie over risico's	x		Informereren over risicobron en zelfredzaamheid	communicatie	vergunningen	0	0	0	0	50	50	50	50	0	0	0	0
4 Kennisvergaring en kennisoverdracht tbv EV-taken		x	Signaleringstaak: iedereen. Diepgaande kennis: select; cursussen	vergunningen	R.O. Brandweer Handhaving Integrale Veiligheid	0	0	0	0	50	50	50	50	0	0	0	0
5 Toepassen EV-beleid bij RO procedures	x	x	Standaard, bij o.a. vrijstellingen, bestemmingsplannen, etc.	R.O.	vergunningen	0	0	0	0	400	400	400	400	0	0	0	0
6 Toepassen EV-beleid bij milieuvergunningen	x	x	Oprichting-, verander- en revisievergunningen	vergunningen	brandweer	0	0	0	0	400	400	400	400	0	0	0	0
7 Toepassing EV-beleid in kader rampenbestrijding		x	Adequate bereikbaarheidskaart/ aanvalsplan risicobedrijven	integrale veiligheid	brandweer	0	0	0	0	40	40	40	40	0	0	0	0
8 Controle bij EV-relevante inrichtingen	x		Jaarlijkse controle uitgangspunten EV-contouren + naleefgedrag	handhaving	vergunningen	0	0	0	0	100	100	100	100	0	0	0	0
9 Controle bij EV-relevante (beperkt) kwetsbare objecten	x		Controle feitelijk gebruik ivm gevolgen voor status.	handhaving		0	0	0	0	40	40	40	40	0	0	0	0
Totaal						0	0	0	0	1200	1200	1200	1200	0	0	0	0

Bijlage 5

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Gehanteerde begrippen en afkortingen

Aanvalsplan

Een aanvalsplan is bedoeld voor de brandweer. Daardoor zijn bij een brand of een ongeval direct de belangrijkste gegevens bij de hand. Een aanvalsplan geeft informatie over de plaats van gevaarlijke stoffen en installaties, over vluchtwegen en toegangen, over brandscheidingen, e.d.. In aanvalsplannen wordt meestal gebruikgemaakt van plattegronden; soms kan worden volstaan met een eenvoudig kaartje (bereikbaarheidskaart). Op grond van de Arbowet moeten bepaalde bedrijven zelf ook over een bedrijfsnoodplan beschikken. In sommige gevallen zijn aanvalsplannen en bedrijfsnoodplannen niet voldoende en moet er volgens de wet Rampen en zware ongevallen, een rampbestrijdingsplan worden gemaakt.

Beheersbaarheid

De beheersbaarheid van een calamiteit of ramp wordt bepaald door de mogelijkheden van de hulpdiensten en andere betrokken instanties om hun hulpverlenende taken goed uit te voeren. Denk hierbij aan de bereikbaarheid van de locatie, opstel mogelijkheden, aanwezige bluswatervoorziening, de beschikbaarheid en inzetbaarheid van materieel en personele capaciteit.

Bestaande situaties

Een op het tijdstip van inwerkingtreding van het BEVI:

- geldende Wm-vergunning;
- vastgesteld bestemmingsplan of vrijstellingsbesluit op grond waarvan de bouw of vestiging van kwetsbare of beperkt kwetsbare objecten is toegelaten;
- aanwezige kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten;

(Zie ook nieuwe situaties).

Bevoegd gezag

Het bevoegd gezag is de overheidsorganisatie die verantwoordelijk is voor de naleving van bepaalde wetgeving. In de regel is de gemeente of de provincie het bevoegd gezag, maar een waterschap of een ministerie kunnen ook bevoegd gezag zijn. Deze verantwoordelijkheid kan bestaan uit het afgeven van vergunningen, maar ook uit handhaving en het vaststellen van een bestemmingsplan. Dat is zorgen dat de regels worden nageleefd. Beheerders van (water)wegen, concessiehouders van buisleidingen en bedrijven zijn echter op de eerste plaats zelf verantwoordelijk voor de veiligheid en het naleven van de regels.

BRZO-inrichting

In het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999) staan criteria die aangeven welke bedrijven een risico van zware ongevallen hebben. Dit hangt samen met de aanwezigheid van gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven gelden strengere regels dan normaal. Er wordt binnen de groep BRZO-bedrijven nog onderscheid gemaakt tussen een zware en een lichtere categorie. De lichtere categorie wordt ook wel PBZO (preventiebeleid zware ongevallen)-bedrijven genoemd, omdat ze een preventiebeleid moeten hebben en een veiligheidsbeheersysteem (VBS). Voor bedrijven van de zware categorie geldt dit ook, maar deze moeten tevens een risicoanalyse uitvoeren en een veiligheidsrapport (VR) opstellen. Die bedrijven worden daarom ook wel VR(plichtige)-bedrijven genoemd.

Effect

De effecten ten gevolge van:

- explosie: het ontstaan van een drukgolf en/of warmtestraling;
- brand;
- toxisch: gevaar van vergiftiging door giftige gassen of dampen.

Effectgebied

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. Om te bepalen hoe groot dit gebied is wordt gebruik gemaakt van de alarmeringsgrenswaarde (schade voor mensen). De kans dat een ongeluk gebeurt, is in het effectgebied niet verrekend. Dat is het belangrijkste verschil met risicocontouren.

Explosie

Een explosie of ontploffing geeft een korte maar krachtige drukgolf en een kortdurende, hevige warmtestraling. Dit zijn de belangrijkste veroorzakers van letsel bij mensen in de buurt van een explosie. Ook brokstukken als bijvoorbeeld glasscherven, die door de drukgolf rondvliegen, kunnen levensgevaarlijke verwondingen veroorzaken. Explosies kunnen optreden bij:

- brandbaar gas: bijvoorbeeld aardgas, propaan, butaan of LPG;
- sommige vluchtige vloeistoffen;
- patronen en andere munitie;
- professioneel en consumentenvuurwerk;
- sommige producten, zoals geconcentreerde kunstmest;
- stof van bijvoorbeeld voedingsmiddelen, graan of hout.

Gevaarlijke stoffen

Gevaarlijke stoffen zijn stoffen waarvan het gebruik, het transport of de opslag, risico's met zich meebrengt. Het kan gaan om explosiegevaar, brand, giftigheid of radioactiviteit. De gevaren zijn vaak de keerzijde van nuttige eigenschappen van die stoffen. Het zijn vaak brandstoffen, of grondstoffen voor nuttige producten zoals medicijnen, kunststoffen en kunstmest of hulpstoffen die voor allerlei doeleinden worden gebruikt, bijvoorbeeld voor koelen, reinigen of conserveren. Daarnaast kan het ook om afvalstoffen gaan.

Grenswaarde

Grenswaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer. Van een grenswaarde mag niet worden afgeweken.

Groepsrisico (GR)

Cumulatieve kansen per jaar dat ten minste 10, 100 of 1000 personen overlijden als rechtstreeks gevolg van hun aanwezigheid in het invloedsgebied van een inrichting en een ongewoon voorval binnen die inrichting waarbij een gevaarlijke stof, gevaarlijke afvalstof of bestrijdingsmiddel betrokken is. Anders gezegd geeft het groepsrisico weer wat de kans is op het overlijden van een groep personen ten gevolge van een ongeval bij een bedrijf. Voor het groepsrisico is geen grenswaarde vastgesteld

Inrichting

Het woord inrichting komt onder andere uit de Wet milieubeheer. Het betreft bedrijven die vallen onder een AMvB ex. 8.40 van de Wet milieubeheer of inrichtingen waarvoor een milieubeheervergunning noodzakelijk is.

Invloedsgebied

Gebied waarin volgens bij regeling van de minister vast te stellen regels personen worden meegeteld voor de berekening van het groepsrisico. Het invloedsgebied voor het groepsrisico bij bedrijven is het gebied tot de 1% letaliteitsgrens, behalve voor LPG-tankstations, waar de grens van het invloedsgebied op 150 meter is gesteld. Deze 1%-letaliteitsgrens geeft de afstand aan van de risicovolle inrichting of transportroute tot een punt waarbij een daar aanwezige persoon nog een kans van 1% heeft om te overlijden ten gevolge van een ongeval binnen die inrichting.

Kans op dodelijke slachtoffers

Bij het externe veiligheidsbeleid wordt gesproken over risico's. Hierbij gaat het om de kans dat er een ongeval gebeurt waarbij het effect is dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen. Het gaat hierbij om slachtoffers die direct en binnen 2 à 3 weken overlijden ten gevolge van dat ongeval. Naast het effect dat er dodelijke slachtoffers kunnen vallen, kunnen er ook veel gewonden zijn.

Het effectgebied van een risicobron geeft aan tot op welke afstand er directe gezondheidseffecten kunnen zijn als er een ernstig ongeval bij de risicobron plaatsvindt. De effectbenadering is dan ook vooral van belang bij de repressietaak van de hulpverleningdiensten, want het geeft het gebied aan waarbinnen zij moeten optreden. Over het algemeen kan het aantal gewonden worden gekoppeld aan het aantal dodelijke slachtoffers, aangezien met het beperken van de kans op dodelijke slachtoffers tevens de kans op gewonden wordt verkleind. Ook de voorbereiding op en de bestrijding van de effecten van een ongeval en de nazorg hebben zowel betrekking op gewonden als op dodelijke slachtoffers.

Zie verder bij plaatsgebonden risico en bij risicocontour.

Kwetsbaar object en beperkt kwetsbaar object

In het BEVI zijn niet limitatieve definities opgenomen van de begrippen beperkt kwetsbaar en kwetsbaar object

Nieuwe situaties

Het betreft situaties ná inwerkingtreding van het BEVI (27 oktober 2004):

- het oprichten van een inrichting;
- het veranderen van een bestaande inrichting waarvoor een milieuvergunning nodig is en waarbij de verandering nadelige gevolgen heeft voor het Plaatsgebonden Risico;
- een bestemmingsplan dat wordt vastgesteld of herzien (inclusief de goedkeuring ervan);
- een vast te stellen wijzigings-, uitwerkings- of vrijstellingsbesluit en de in verband daarmee af te geven verklaring van geen bezwaar;
- besluiten die betrekking hebben op vervangende nieuwbouw en opvulling van gaten binnen aaneengesloten bebouwing in bestaand stedelijk gebied.

(Zie ook bestaande situaties).

Ontruimingsplan

Een ontruimingsplan geeft aan hoe een ontruiming van een gebouw of een terrein moet plaatsvinden. De overheid eist in bepaalde gevallen een ontruimingsplan van bedrijven. Het gaat daarbij uiteraard om de veiligheid van groepen mensen die aanwezig kunnen zijn.

Oriënterende waarde

Betreft een toetsingswaarde (die het karakter heeft van een oriënterende waarde), waarvan het bevoegd gezag gemotiveerd mag afwijken. Een oriënterende waarde heeft in tegenstelling tot een grens- en richtwaarde geen juridische status.

Plaatsgebonden Risico (PR)

Het plaatsgebonden risico is de berekende kans per jaar, dat een persoon overlijdt als rechtstreeks gevolg van een ongeval bij een risicobron, aangenomen dat hij op die plaats permanent en onbeschermd verblijft.

Ramp

Volgens de Wet rampen en zware ongevallen is een ramp of zwaar ongeval een gebeurtenis:

1. Waardoor een ernstige verstoring van de openbare veiligheid is ontstaan, waarbij het leven en de gezondheid van vele personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate worden bedreigd of zijn geschaad, en;
2. Waarbij een gecoördineerde inzet van diensten en organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Rampbestrijdingsplan (RBS)

In een rampbestrijdingsplan legt een gemeente vast welke voorbereidingen zijn getroffen voor de bestrijding van een specifieke ramp of een specifieke soort ramp. De gemeente moet een beleid hebben waarin is bepaald voor welke overige gevallen een rampbestrijdingsplan wordt gemaakt. Het gaat erom dat er een rampbestrijdingsplan komt voor rampen en zware ongevallen waarvan de plaats, de aard en de gevolgen voorzienbaar zijn. Voor sommige risicosituaties is een rampbestrijdingsplan direct wettelijk verplicht. In een rampbestrijdingsplan moet de afstemming met aangrenzende gemeenten en aangrenzende gebieden in buurlanden zijn gewaarborgd.

Rampenplan

Elke gemeente moet een rampenplan hebben. Het rampenplan somt op wat er in een gemeente voor de rampenbestrijding in het algemeen geregeld moet zijn. Het is het 'masterplan' voor de gemeentelijke rampenbestrijding.

Register risicosituaties gevaarlijke stoffen (RRGS)

Het Register Risicosituaties Gevaarlijke Stoffen (RRGS) is een centraal landelijk register met gegevens over risicosituaties die in Nederland bestaan rond het gebruik, de opslag en het vervoer van gevaarlijke stoffen. Deze gegevens worden beheerd door het RIVM en via internet op een risicokaart gepresenteerd. Daarnaast worden deze gegevens gebruikt in plaatselijke risicokaarten die ook andere risicosituaties tonen.

Richtwaarde

Richtwaarde als bedoeld in artikel 5.1 van de Wet milieubeheer ten aanzien van het niveau van het plaatsgebonden risico. Van een richtwaarde mag slechts om gemotiveerde redenen worden afgeweken.

Risicobron

De plaatsen waar risico's vandaan (kunnen) komen, worden risicobronnen genoemd. Het betreft hierbij:

- bedrijven waar gevaarlijke stoffen worden gemaakt, gebruikt of opgeslagen;
- routes en pijpleidingen waarover of -door gevaarlijke stoffen worden getransporteerd.

Risicocontouren

Een risicocontour geeft aan hoe hoog in de omgeving de overlijdenskans is door een ongeval met een risicobron. Deze contourlijnen kan men vergelijken met de gewone hoogtelijnen op een kaart: binnen de contour is het risico groter, buiten de contour is het risico kleiner.

Risicokaart

Een risicokaart laat zien waar risicobronnen liggen. Het gaat daarbij om risicobronnen waardoor mensen direct letsel kunnen oplopen. Bijvoorbeeld gevaarlijke stoffen en andere relevante risico's, zoals overstromingen. In totaal kunnen de risico's van een dertiental verschillende ramptypen op kaart worden getoond. Maar er zijn ook risicokaarten waarop alleen risicosituaties met gevaarlijke stoffen staan.

Route gevaarlijke stoffen

Voor de routing van gevaarlijke stoffen is de Wet vervoer gevaarlijke stoffen van belang. Alle rijkswegen (enkele tunnels onder belangrijke vaarwegen daargelaten) en de meeste provinciale wegen zijn aangewezen als route voor gevaarlijke stoffen. Gemeenten mogen voor de zogenaamde routeplichtige stoffen gemeentelijke wegen binnen hun grenzen aanwijzen waarover deze gevaarlijke stoffen mogen worden vervoerd (en daarbuiten dus niet). Redenen voor routing zijn bijvoorbeeld kwetsbare situaties, zoals dichte bebouwing, de aanwezigheid van een ziekenhuis of de ligging van een waterwingebied. De gemeente kán vervolgens ook vrijstelling verlenen aan bedrijven als deze hiertoe een verzoek indienen.

Transportroute

Transport van gevaarlijke stoffen vindt vooral plaats over de weg, over het water, per spoor en door buisleidingen.

Veiligheidsrapport (VR)

De meest gevaarlijke bedrijven die vallen onder het Besluit Risico's Zware Ongevallen (BRZO 1999), moeten een veiligheidsrapport opstellen. In het veiligheidsrapport moet onder andere worden aangetoond dat:

- een preventiebeleid en een veiligheidsbeheerssysteem zijn ingevoerd;
- gevaren zijn geïdentificeerd en doeltreffende maatregelen zijn genomen;
- de installatie en de bedrijfsvoering voldoende veilig en betrouwbaar zijn.

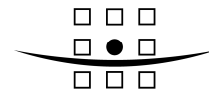
Zelfredzaamheid

Zelfredzaamheid is de mate waarin de aanwezigen (bewoners, werkenden, bezoekers) zich op eigen kracht in veiligheid kunnen brengen. Voorbeelden van aspecten die de zelfredzaamheid beïnvloeden zijn:

- Preventieve voorlichting/communicatie in de richting van bewoners.
- De planning van functies van gebouwen met gebruikers met een hoge dan wel een verminderde zelfredzaamheid.
- Infrastructurele voorzieningen om de gevarezone te ontvluchten, vluchtrichtingen.

- E.d.
  - Maatregelen voor het alarmeren en informeren van bewoners.
- Mogelijkheden om bouwwerken via maatregelen beter te beveiligen, zoals de ventilatie van af te sluiten ruimte (te controleren/reguleren), beter glas, nooduitgangen, etc..

A COMPANY OF

ROYAL HASKONING

Bijlage 6 **Drempelwaardenlijst IPO-VNG**

Figuur 1.4.8: De drempelwaarden Risicokaart-niveau 2005 (verschillen t.o.v. 2004 (fig. 1.4.4)) zijn in rood aangegeven

code	categorie-aansluiting	omschrijving categorie	drempelwaarde	toelichting	toelichting
A	BIJZONDER	prognose voor het toekomstige draagvermogen van de constructie	100% van de draagvermogen		
B	OPLOSSING	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
C	1	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
D	2	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
E	3	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
F	4	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
G	5	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
H	6	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
I	7	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
J	8	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
K	9	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
L	10	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
M	11	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
N	12	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
O	13	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
P	14	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
Q	15	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
R	16	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
S	17	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
T	18	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
U	19	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
V	20	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
W	21	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
X	22	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
Y	23	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		
Z	24	prognose van de draagvermogen van de constructie, indien de draagvermogen van de constructie niet voldoende is	100% van de draagvermogen		